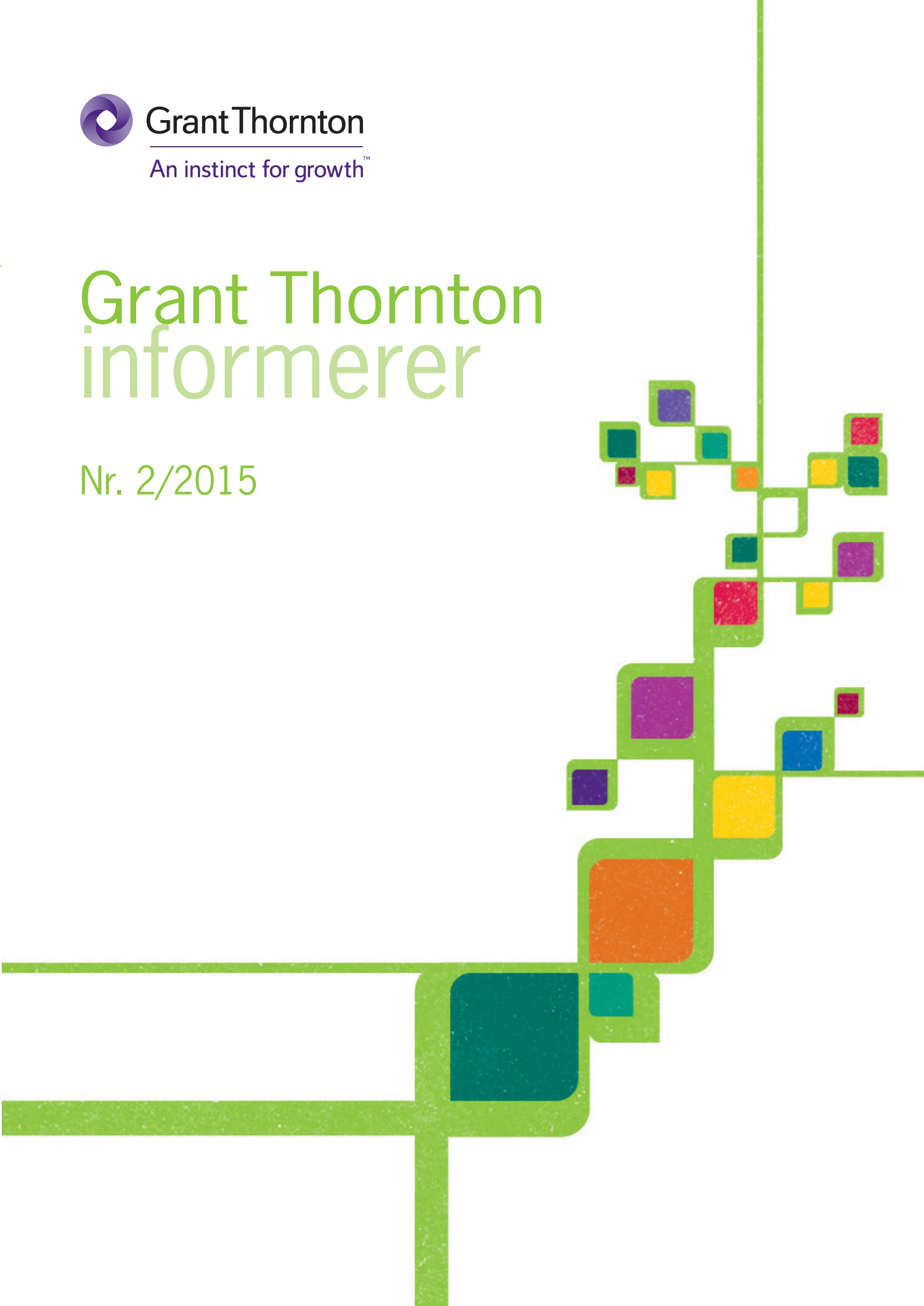

Grant Thornton informerer

Nr. 2/2015

Din samarbeidspartner innen revisjon, regnskap, skatt og rådgivning - et kunnskapshus i vekst.

Kjære leser!

Revisor er virksomhetenes viktigste rådgiver. Kloge ord og nesten som om jeg kunne ha sagt det selv. Men det har jeg altså ikke gjort. Før nå. I en undersøkelse fra mars 2015 blant de øverste økonomiske beslutningstakerne i 500 norske virksomheter fremkommer det at hele 58% peker på revisor som sin viktigste rådgiver. Dette er hyggelig lesning for oss.

Samme undersøkelse spurte videre om hvordan virksomhetene får optimalt utbytte av samarbeidet med revisor. Spesielt de små og mellomstore selskapene peker på to viktige forhold; revisor bør brukes som sparringspartner om forretningsmessige forhold og ikke bare som leverandør av revisjonstjenester. Samtidig bør en søke et tett samarbeid med god dialog, slik at revisor oppnår en dypere forståelse for virksomhetens situasjon.

Vi kan bare si oss enige. Våre 50 medarbeidere jobber hver dag for bedre å forstå deg og din virksomhet og for å være den rådgiveren du både forventer og ønsker. Dette for at du skal få kvalitative, forventningsrettede og tidsriktige råd. Har vi ikke allerede hatt muligheten så håper vi på sjansen til å få jobbe med nettopp deg og din virksomhet en gang i fremtiden.

God lesning, god sommer og fortsatt godt årsoppgjør!

Kristian Nørstebo
Partner og styreleder
Grant Thornton

Grant Thornton Informerer

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon Grant Thornton

Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo
Tlf. 22 20 04 00
Faks. 22 20 04 10
e-post: oslo@grant.thornton.no
www.grant.thornton.no

Kontaktinformasjon DnR Kompetanse

DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
Tlf. 23 36 52 00
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund, tlf. 23 36 52 43
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Advokat Tom Larsen
Rådgiver Ingjerd Moen
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt

Utgivelsesplan 2015

Nr. 1 - Onsdag 4. mars
Nr. 2 - Fredag 5. juni
Nr. 3 - Fredag 2. oktober
Nr. 4 - Tirsdag 8. desember

Produksjon

07 Gruppen a.s.

www.grant.thornton.no

AKTUELLE DATOER

10. juni

Merverdiavgiftsoppgaven – frist for levering og betaling.

24. juni

Skatteoppgjøret – første pulje er klar.

15. juli

Arbeidsgiveravgift og skattetrekk – frist for betaling.

5. august

Skatteoppgjøret – første pulje for næringsdrivende er klar.

10. august

Klagefrist skatteoppgjøret (første pulje).

20. august

Restskatt 1. termin (første pulje).

31. august

Merverdiavgiftsoppgaven – frist for levering og betaling.

15. september

Forskuddsskatt for personlige skattytere.

Arbeidsgiveravgift og skattetrekk – frist for betaling.

12. oktober

Merverdiavgiftsoppgaven – frist for levering og betaling.

14. oktober

Skatteoppgjør – siste pulje er klar.

16. oktober

Skattelistene – søk blir tilgjengelig.

INNHold > 02 > 2015

ENKLE GREP GIR MINDRE STRESS

Stressmestring på arbeidsplassen

Side 4

La arbeidsgiveren betale pendlerkostnadene

Side 5

Revisor er virksomhetens viktigste rådgiver

Side 9

Scheel-utvalgets forslag til ny skattereform

Side 10

Aktuelle satser

Side 14

Endringer i arbeidsmiljøloven fra 1. juli

Side 16

Ransomware

Side 18

VOES:

Mva. på elektroniske tjenester

Side 20

Ligningen og klageadgang

Side 22

Dødsfall og skatt

Side 23

Aksjeklasser kan gi skattemessige fordeler

Side 25

ENKLE GREP GIR MINDRE STRESS

Stressmestring på arbeidsplassen

VIL DU HA MEST MULIG EFFEKTIVE MEDARBEIDERE, bør du unne dem, eller kanskje pålegge dem, 15 minutters kvalitetshvile i løpet av arbeidsdagen, om vi skal følge forskernes råd.

Helse- og treningsterapeut
Ingun Mjaaland,
Bwell Norge

Stress

Stress er blant de vanligste helseproblemene både på norske og europeiske arbeidsplasser, viser en ny undersøkelse gjennomført av Det europeiske arbeidsmiljøorganet (EU-OSHA). Stress på arbeidsplassen er et stort hinder for et godt og produktivt arbeidsmiljø.

Stresshormonene i mennesket ble laget for å varsle fare. Urmennesket i oss levde i stressende situasjoner i minutter av gangen – det gjør at hjernen høyner beredskapsnivået og vi kan prestere mer på kort tid enn vanlig. I dag er stress-situasjoner en stor del av hverdagen vår og stresshormonene er i konstant beredskap.

Konstant pålogget

Vi går på autopilot og multitasker oss gjennom dagen. Vi forsøker å utnytte enhver time maksimalt for å få mest mulig ut av den. Men får vi det? Ved å være pålogget og multitasker til enhver tid er risikoen for helseplager stor. De dagligdagse symptomene og plagene kan gjøre seg gjeldende ved tretthet, hodepine, muskelpager, søvnproblemer, mage/tarm-problemer osv. Langvarig stress kan ha langt større helsekonsekvenser!

Hvile – den bortglemte medisin

Det er ikke nok med fysisk hvile. For å lade batteriene må den fysiske hvilen kombineres med mental avspenning, sier stressforsker Ulf Lundberg. Han mener at å hente seg inn igjen er

den bortglemte medisin og noe vi alle må gjøre daglig. Vi må lage rom for å hente ny kraft og energi – som vi lader mobilen, så må vi lade kropp og hode. I dag er mangelen på tid til å hvile et større problem enn vår fysiske og psykiske belastning.

Bruk toppidrettens metode

Restitusjon er en sentral del av en toppidrettsutøvers hverdag for å kunne prestere på høyt nivå. På samme måte som en trener gjør, må en sjef som ønsker å hente ut det beste hos sine ansatte, legge til rette for at de er i prestasjonstilstand. Kvalitetspauser som powernapping, mental trening og mindfulness er eksempler på restitusjonsmetoder som viser god effekt på stressmestring og prestasjon og gir overskudd.

Enkle tiltak kan gi stor gevinst

Mennesker er den moderne bedriftens største ressurs. Ledere som ser verdien av å ha medarbeidere i balanse, forstår at gevinst for individet gir gevinst for bedriften. Vil du ha mest mulig effektive medarbeidere, bør du unne dem, eller kanskje pålegge dem, 15 minutters kvalitetshvile i løpet av arbeidsdagen, om vi skal følge forskernes råd.

Gammel erfaring og sunn fornuft!
Churchill, John F. Kennedy, Einstein,
Ellenor Roosvelt og Thomas A. Edison

PÅLEGGE HVILE? Vil du ha mest mulig effektive medarbeidere, bør du unne dem, eller kanskje pålegge dem, 15 minutters kvalitetshvile i løpet av arbeidsdagen.

er alle kjent for sin effektive restituering i form av små høneblunder, eller power naps. En rekke bedrifter i både privat og offentlig sektor tilrettelegger for slike kvalitetspauser. Og det er ingen tvil om at behovet for denne typen løsning er økende.

Tiltak på jobben

Google, Deloitte Consulting og Nike er blant selskapene som har begynt å oppfordre de ansatte til å ha høneblund som et punkt på dagens «to-do»-liste. Forfatterens arbeidsside, Bwell Norges AS, er et norsk firma som har utviklet et pausekonsept basert på forskning og faglig dokumentasjon. Et slikt HMS-tiltak gjør det mulig for ansatte å hente seg inn igjen og lade batteriene i en hektisk hverdag. Konseptet kombinerer mental og fysisk avspenning i en massasjestol. Du kan ta en power nap, øve på mindfulness eller gjøre mental trening – resultatet er økt overskudd, tilstedeværelse og oppmerksomhet. Massasjen gir fysisk avspenning som øker nivået av anti-stresshormonet oxytocin.

La arbeidsgiveren betale pendlerkostnadene

MEST LØNNSOMT ER DET Å LA ARBEIDSGIVEREN BETALE kostnadene du har ved å pendle, men staten dekker også 27 % av kostnadene om du får fradrag for pendlerkostnadene i skatteoppgjøret.

Rådgiver skatt Paal Braanaas, Revisorforeningen

Dekker arbeidsgiver reisekostnadene dine selv om du ikke er pendler, regnes det som skattepliktig inntekt. I forhold til eget fradrag og eventuell dekning fra arbeidsgiver, må du først avklare om du er pendler.

To boliger av hensyn til arbeidet

For å regnes som pendler i forhold til skattereglene må man ha to boliger og veksle på å bo i disse. Boligene kan være eid eller leid, eller man kan bo der vederlagsfritt. Om du av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, vil merkostnader til pendlerbolig, kost, besøksreiser og småutgifter kunne føres til skattemessig fradrag. Dette følger av skatteloven § 6-13. Begrunnelsen for fradragsrett er at kostnadene er pådratt for å erverve skattepliktig inntekt.

For å ta stilling til om oppholdet utenfor hjemmet skyldes arbeidssituasjonen må det gjøres en konkret vurdering. I de fleste tilfellene vil dette være enkelt å fastslå, men unntaksvis vil skattemyndighetene kunne hevde at boligen er anskaffet som fritidsbolig eller til studieopphold mv. Ved tvil vil reiseavstand mellom hjem og arbeidssted være en faktor som må vurderes. Bor skattyter i Asker og arbeider i Oslo (ca. 2 mil), synes det vanskelig å nå frem med at leiligheten i Oslo er en pendlerbolig. Annerledes kan det være om skattyter er bosatt på Lillehammer (ca. 185 km) og har tilsvarende leilighet i Oslo. Hvor bra kollektivtilbudet er, kan også være et moment. Det er videre et vilkår at skattyter overnatter i pendlerboligen.

Få overnattinger kan være et moment i retning av at boligen er anskaffet av andre hensyn enn arbeidet.

Arbeidsforholdene og arbeidstid vil også være et moment. Begynner eller avsluttes arbeidsdagen på ukurante tider, vil det kunne underbygge behovet for overnatting.

Forholdet mellom hjem og pendlerbolig

Det må avgjøres hvilken bolig som er skattyters hjem. Skaffer mor seg en hybel på arbeidstedet i Stavanger og reiser hver uke frem og tilbake til mann og barn i Oslo, er det klart at hennes hjem er i Oslo. Skaffer en enslig skattyter seg en leilighet i Stavanger på grunn av arbeid, er det ikke like åpenbart at boligen i Oslo er hans hjem selv om han foretar enkelte reiser til denne. Det er gitt nærmere bestemmelser om hva som er skattyters hjem i en forskrift til skatteloven, FSFIN § 3-1.

Vurderingen er forskjellig for familiependlere og for enslige pendlere.

Familiependler

- den boligen som de også har felles med barn,
- den boligen som er selvstendig etter kriteriene i § 3-1-4,
- den boligen hvor ektefellene til sammen har sin overveiende døgnhvile.

Enslig

Enslige pendlere er definert som alle andre enn familiependlere, f.eks. samboere uten barn.

Utgangspunktet er at enslig som pendler mellom foreldrehjem og annen bolig, anses bosatt i foreldrehjemmet. Når den enslige fyller 22 år eller mer i inntektsåret og den andre boligen er selvstendig, er likevel skattyter å anse som bosatt i denne.

Selvstendig bolig er definert i § 3-1-4 og det er hus eller leilighet som:

- har minst 30 kvm areal av primærom og 20 kvm ekstra pr. person om det bor flere i boligen og
- har innlagt vann og avløp, og
- pendleren eier eller disponerer boligen i minst ett år
- pendleren har tilgang til boligen i alle ukens dager

Andre boliger anses som «uselvstendige». Kan man ikke skille mellom boligene, er man bosatt der man overnatter mest.

Er den enslige under 21 år ved utgangen av inntektsåret, vil han bli vurdert å ha sitt hjem etter denne rangeringen; først foreldrehjemmet, så den selvstendige boligen og sist den uselvstendige boligen. Er den enslige over 22 år, vil selvstendig bolig være hjemmet, deretter foreldrehjemmet og sist den uselvstendige boligen.

Eksempel – Alexander 23 år

Alexander er 23 år. Han har etter endt utdanning slitt med å få jobb og har bodd i foreldrehjemmet på Lillehammer i ett år. Nå har han fått jobb i Oslo. Han vil gjerne flytte hjemmefra, men regner med å reise til Lillehammer temmelig ofte. Han vurderer å leie en egen hybel på 25 kvm eller et rom i et

PENDLER: For å regnes som pendler i forhold til skattereglene må man ha to boliger og veksle på å bo i disse.

bofellesskap, som vil være en selvstendig bolig (på minst 30 kvm.).

Vurdering

Velger han bofellesskapet, vil dette være å anse som hans hjem. Han vil ikke være pendler og har heller ikke rett til fradrag.

Velger han i stedet hybelen, er dette ikke en selvstendig bolig. Oppfyller han kravet til reisehyppighet (minst hver tredje uke,) vil han være pendler. Siden han er bosatt i foreldrehjemmet, vil han normalt ikke ha merkostnader knyttet til bolig/losji. Han vil da heller ikke få fradrag for husleien for hybelen, men vil ha fradrag for kost (ikke krav om merkostnader) og faktiske besøksreiser etter kilometersats.

«Sammenligningsregelen»

Starter man å pendle fra en kommune hvor man har bodd i minst tre år til en annen kommune, kan man kreve å bli registrert som bosatt i den første kommunen på visse vilkår:

- opprinnelig bolig har dobbelt så stort areal av primærrom som den andre boligen, og skattyter eier eller leier den først boligen
- er den ene ektefellen allerede pendler, er det tilstrekkelig at den andre begynner å pendle
- skattyter(ne) fortsetter å bruke boligen, for ektefeller som felles bolig
- skattyter(ne) har ikke felles bolig med barn i en annen bolig enn den opprinnelige

Eksempel – Bernt og Solfrid

Ektefellene Bernt og Solfrid bor i en enebolig på 250 kvm på Lillehammer. Det har de gjort i fem år. De vurderer begge hvert sitt jobbtilbud i Oslo. De har barn som har flyttet ut. Siden de har bodd i kommunen i minst tre år, kan de påberope seg sammenligningsregelen. De ser etter en leilighet i Oslo. Her gjelder ikke reglene om selvstendig

eller uselvstendig bolig. Boligen kan da ha et areal nær 125 kvm og fortsatt være å anse som en pendlerleilighet gitt at vilkårene over er oppfylt.

Krav til besøkshyppighet

For familiependlere er det ikke spesifikke krav til hyppighetene av besøksreisene. Det er trolig tilstrekkelig med tre eller fire hjemreiser med overnatting pr. år, ifølge Lignings-ABC.

For enslige kreves så regelmessige og hyppige hjembesøk som forholdene gjør rimelig. Avstand, reisemuligheter og økonomi må vurderes. For enslige som fyller 22 år eller mer i inntektsåret, regnes det ikke som pendling dersom reisene skjer færre ganger enn hver tredje uke. For de under 22 år er det ikke satt noen grense.

Beregningen av fradraget

Losji – pendlerboligen

Skattyter kan være pendler, men for å få fradrag for kostnader til pendlerboligen må skattyter samtidig ha hatt kostnader til den andre boligen. Fradrag gis bare for dokumenterte kostnader. Bor skattyter i brakke eller i egen campingvogn på arbeidssedet, kan fradrag gis etter sats med kr 58 pr. døgn.

Bor pendleren vederlagsfritt i pendlerboligen eller får dekket disse kostnadene av arbeidsgiver, er det ikke grunnlag for skattemessig fradrag. Videre vil skattyter heller ikke ha fradrag for kostnader knyttet til pendlerboligen når boligen på hjemstedet er leid ut.

Enslige pendlere som har foreldrehjemmet som sitt skattemessige hjem, vil normalt ikke ha merkostnader og dermed heller ikke fradragsrett for kostnader til pendlerboligen.

I en bindende forhåndsuttalelse (BFU 1/2014) fikk en enslig pendler over 22 år bekreftet at han ville få fradrag for

reisekostnader og diett, men ikke for kostnader knyttet til selvstendig bolig. Bakgrunnen var at han eide en leilighet på Vestlandet som han leide ut til sin mor. Boligene ble på grunn av dette ansett som hans foreldrehjem, men da hele boligen var leid ut, var den ikke å anse som hans egen bolig.

Foreligger vilkårene for fradragsrett, kan kostnader knyttet til en leid bolig føres til fradrag. Dette vil typisk være husleie, strøm og eventuelt garasje mv. Innbo kan også gi rett til fradrag og fradraget fordeles over innboets antatte levetid. Det er ikke noen øvre beløpsgrense for fradraget. Eier pendleren pendlerboligen, har han fradrag for faktiske kostnader som blant annet vedlikehold og forsikringer.

Vær videre oppmerksom på et særlig gunstig forhold, nemlig at det opparbeides botid på eid pendlerbolig og at boligen dermed kan selges skattefritt.

Kost

Er du pendler, legges det til grunn at du har merutgifter til kost. Det kan kreves fradrag for faktiske kostnader, som da må dokumenteres. Kreves det fradrag etter sats, bestemmes satsen av hvordan du har bodd. Satsen er for 2015 for eksempel kr 307 pr. døgn for pensjonat eller hybel/brakke uten kokemuligheter og kr 200 pr. døgn om det foreligger kokemulighet.

Reiser

Det gis fradrag for besøksreiser mellom pendlerboligen og skattyters bosted på hjemstedet. Det er et krav at skattyter har hatt reisene, men ikke et krav at han har hatt kostnadene. Fradraget fastsettes ut fra antall kilometer (avstandsfradraget) beregnet etter korteste avstand med rutegående transport. For beregningen av fradraget er det uten betydning om man har sittet på med venner, kjørt egen bil eller benyttet offentlig transport. Sparer du

STICOS
PROGNOSE

FREMTIDSSKAPER

DET BLIR ENKLERE MED STICOS PROGNOSE

God likviditetsstyring er en nødvendighet – det vet alle som jobber med økonomi. Da er det avgjørende å ha et godt verktøy som gir prognoser med høy kvalitet, slik at man kan utnytte bedriftens kapital best mulig. Sticos Prognose er integrert i regnskapssystemet ditt og bruker dine virkelige regnskapstall så langt du er à jour med registreringen. Dette gir deg en oppdatert og oversiktlig likviditetsprognose til enhver tid.

Se hvordan Sticos Prognose gjør likviditetsstyring enklere.
Få en demo på sticos.no/prognose.

minst to timer ved å reise med bil, kan du få beregnet fradraget etter den lengre strekningen og få fradrag for bom- og ferjekostnader (minus kilometerne ferjeavstanden utgjør).

Riktignok er det bare fradrag for kostnader som overstiger et bunnfradrag eller en «egenandel» på kr 15 000 (2014) og kr 16 000 for 2015. Fradraget gis med kr 1,50 for de første 50 000 km og deretter med kr 0,70 pr. km. Maksimalt fradrag er videre begrenset til 75 000 km eller kr 92 500. Etter bunnfradraget (kr 16 000) blir maksimalt faktisk fradrag kr 76 500 i 2015.

Utover fradraget for besøksreiser kan skattyter som andre også få fradrag for arbeidsreise (mellom pendlerbolig til arbeidssted). Ved kombinasjon av pendlerreise og arbeidsreise er bunnfradraget på kr 16 000 felles.

Eksempel – Harald og Sonja

Harald og Sonja bor på Lillehammer. De har små barn. Harald får tilbud om jobb i Asker, og vurderer å kjøpe leilighet i Oslo på 100 kvm som han skal bruke som pendlerbolig. Han anses å ha sitt skattemessige bosted på Lillehammer fordi det er felles bolig med barna. Harald reiser hjem 40 ganger i løpet av året. Fradraget hans kan da beregnes slik:

Losji

Det gis fradrag for faktiske utgifter som kommunale avgifter, strøm (10 000), fellesutgifter (12 000) (renter fradras direkte), forsikring (3000) og vedlikehold (10 000). Videre fører han opp leie av garasje (15 000) samt møbler (50 000) han har kjøpt inn. Kostnadene med møblene avskriver han over ti år.

Fradraget blir kr 55 000.

Kost

Han overnatter 200 døgn i leiligheten. Han krever fradrag etter sats med kr 200 (2015) pr. døgn. Når han krever fradrag etter sats, er småutgifter (kr 100 pr. døgn) inkludert i satsene.

Fradraget blir kr 40 000.

Besøksreiser og reiser mellom pendlerbolig og arbeidssted i Asker

Besøksreiser 40 x 374 km (tur-retur) x kr 1,50 = kr 22 440

Arbeidsreise 230 dager x 48 km (tur-retur) x kr 1,50 = kr 16 560

Felles bunnfradrag/egenandel = kr 16 000

Fradrag = kr 23 000

Samlet fradrag er kr 118 000 (55 000+40 000+23000) og det reduserer skatten (27 %) med kr 31 860.

Arbeidsgiver dekker pendlerkostnadene

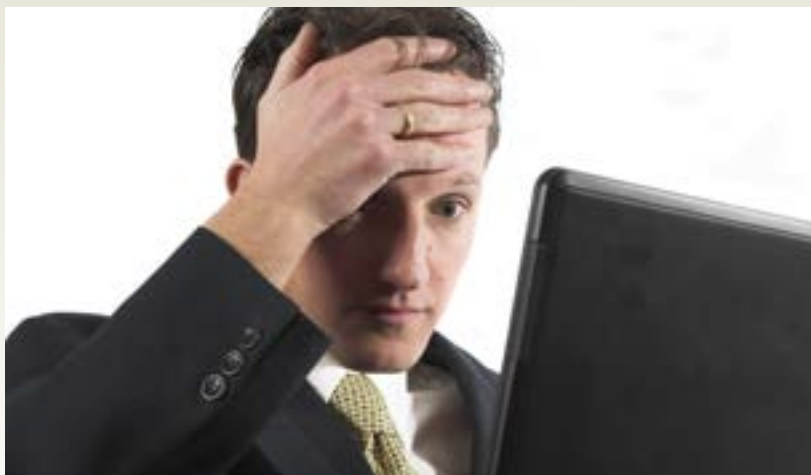
Harald anser det ikke som ideelt å pendle og det innebærer samtidig store kostnader for ham. Arbeidsgiver tilbyr seg derfor å dekke pendlerkostnadene. Utgangspunktet er at dekningen er skattefri når skattyter alternativt har fradragsrett for pendlerkostnadene. Arbeidsreisen til Asker derimot kan ikke dekkes skattefritt. Hvis alternativet er å kompensere Harald ved økt lønn, er dekning av kostnadene en

mer gunstig løsning også for arbeidsgiver. Dette fordi det ikke skal beregnes arbeidsgiveravgift av beløpet, men fortsatt gir skattemessig fradrag.

På skatteetaten.no/pendler/ finnes det en del informasjon som gjelder pendlere. Blant annet finnes det en pendlerkalkulator som gir god veiledning for å ta stilling til om man er pendler. Samme sted er det også en pendlerfradragkalkulator som beregner fradraget.

Forsinkelsesgebyr uten varsel

Mange selskaper har fått 45 000 kroner i forsinkelsesgebyr for forsinket innsending av årsregnskap etter at Regnskapsregisteret i fjor gikk over til kun å varsle elektronisk. De som ikke hadde registrert e-postadresse i Altinn, fikk ikke noen purring i september. Regnskapet skal selvsagt sendes inn i tide, men noen ganger glipper det. Det kan godt skyldes unnskyldelige feil eller misforståelser. De selskapene som ikke hadde registrert e-postadresse i Brønnøysund, ble første gang varslet om forsinkelsen med en faktura på kr 44 720 fra Statens Innkrevingssentral i februar 2015. Revisorforeningen har tatt opp med finansminister Siv Jensen at det har vært alt for dårlig informasjon om betydningen av å registrere e-postadressen sin, til at så store forsinkelsesgebyrer kan forsvares. I sitt svar viser Finansdepartementet til at det i september 2014 ble gitt informasjon om den nye varslingsrutinen på Altinns nettsider. Det er ingen ting som tyder på en lempelig håndtering av forsinkelsesgebyrene. Revisorforeningen mener at informasjon på nettsidene til Altinn på ingen måte er godt nok for å nå alle de som berøres. Myndighetene må nå vise fleksibilitet i håndhevingen av forsinkelsesgebyrene. I neste runde må det gjøres mye mer for å nå ut med informasjon til alle om betydningen av å registrere en aktiv e-postadresse i Altinn.

Revisor er virksomhetens viktigste rådgiver

HELE 58 % AV VIRKSOMHETENE PEKER PÅ REVISOR som sin viktigste rådgiver i en undersøkelse der analyseselskapet Aalund ba den øverste plasserte økonomiske beslutningstaker i 500 norske virksomheter om å utpeke virksomhetens viktigste rådgiver.

I den samme undersøkelsen ble advokaten nevnt av cirka 15 %, mens enkelte virksomheter utpekte banken eller styret som viktigst. Undersøkelsen er fra mars 2015.

Aller viktigst for de små og mellomstore

Det er spesielt de små og mellomstore virksomhetene med en omsetning på NOK 15–850 mill. som gir revisor en klar førerposisjon, men også blant landets største virksomheter får revisor størst tillit, selv om meningene her er litt mer delte. 51 % av de største selskapene peker ut revisor som den viktigste rådgiveren, mens advokaten regnes som den viktigste rådgiveren hos 33 %, og har dermed en sterkere posi-

sjon hos de store enn blant de små og mellomstore virksomhetene.

Bruk revisor som sparringspartner

Aalund har også spurt virksomhetene om hvordan de får optimalt utbytte av samarbeidet med revisjonsfirmaet. De små og mellomstore virksomhetene nevner spesielt to områder:

Det pekes først og fremst på at revisor skal brukes som sparringspartner om forretningsmessige forhold og ikke bare som leverandør av revisjonsytelser. Utover dette bør man søke et tett samarbeid med god dialog, slik at revisor oppnår en dyp forståelse for virksomhetens situasjon. Det sikrer relevant og verdifull rådgivning.

agrodata

- gjør økonomistyring litt kjekkere

Kombinasjonen Agro Regnskap og Agro Skatt utgjør trolig markedets entkleste system for regnskap og selvangivelse.

SMART MÅTE Å LEVERE LIGNINGSOPPGAVER PÅ:

- Automatiske funksjoner
- Rimelig
- Passer for alle næringer

Se agro.no for mer informasjon

Scheel-utvalgets forslag til ny skattereform

Scheel-utvalget foreslår store endringer i skattereglene for å tilpasse skattesystemet til en selskapsskatt på 20 prosent. Det er ventet at deler av forslagene vil bli behandlet i statsbudsjettet for 2016.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Scheel-utvalget ble nedsatt for å vurdere selskapsbeskatningen i lys av den internasjonale utviklingen. Den internasjonale tendensen er at selskapsskattesatser går ned. Innen EU har den gjennomsnittlige skattesatsen for selskaper gått ned fra 35,3 prosent i 1995 til 22,6 prosent i 2014. Nedgangen i formell skattesats har gjerne vært kombinert med utvidelse av skattegrunnlagene og ulike tiltak for å forhindre at overskudd flyttes ut av landet.

Skattesatsen i Norge er relativt høy i internasjonal sammenheng. Det blir

lønnsomt å flytte inntekter ut av Norge og føre fradrag i Norge. Det er også fare for at aktivitet kan flyttes ut av Norge fordi investor kan oppnå lavere skatt der. Dette er bakgrunnen for at Scheel-utvalget ble nedsatt.

Utvalget leverte utredningen 2. desember 2014.¹ Etter det har utredningen vært på høring. Det er avgitt hele 124 høringsuttalelser med merknader til utredningen, og det sier en del både om interessen for forslagene, men også hvor kontroversielle en del av forslagene er.

på 93,3 milliarder kroner (17,5 mrd. fra selskaper og 75,8 mrd. fra personer). Det lå i mandatet til utvalget at man skulle utrede forslag som skal gi omtrent det samme i skatteinntekter til det offentlige, eventuelt med en begrenset samlet skattelette på totalt 15 mrd.

Utvalgets utfordring ble etter dette å skaffe inndekning for 93,3 mrd. ved å foreslå skatte- og avgiftsøkninger på andre områder. Her kommer utvalget med en rekke kontroversielle forslag, og det er lett å se at flere av forslagene neppe vil overleve den politiske behandlingen.

Lavere skattesats

Utvalget foreslår at skattesatsen for selskaper reduseres fra 27 til 20 prosent. Dette er samme skattesats som i Finland og Island. I Sverige er skattesatsen for tiden 22 prosent, det samme som i Danmark (fra 2016).

For å unngå tilpasninger ved at inntekter og utgifter som i realiteten er personlige, kanaliseres til aksjeselskaper, foreslår utvalget at også skattesatsen for personer settes til 20 prosent.

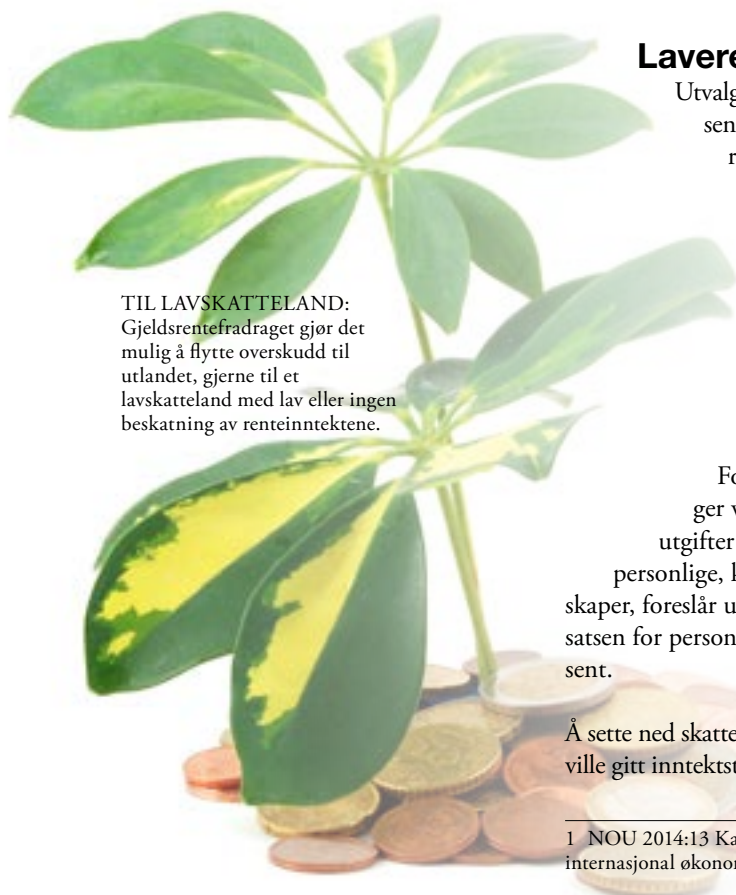
Å sette ned skattesatsen til 20 prosent ville gi inntektsvekst for det offentlige

¹ NOU 2014:13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi.

Selskaps- og næringsbeskatning

Utvalget foreslår en rekke innstramninger i skattereglene for avskrivninger, bl.a. at personbiler skilles ut i en egen saldogruppe med 15 % avskrivningssats (i dag 20 %). Endrede avskrivningsregler skal gi økte skatteinntekter på rundt 900 millioner.

De fleste av utvalgets forslag innenfor generell nærings- og selskapsbeskatning dreier seg imidlertid om ulike tiltak for å forhindre at inntekter og overskudd flyttes ut av Norge. Det viktigste her er forslaget om å innføre kildeskatt på renter og royalty som betales til utlandet. Mange land har slik kildeskatt som innebærer at det skal betales en skatt på vanligvis 10–15 prosent når det betales renter ut av landet eller når det betales royalty til et utenlandsk selskap for bruk av immaterielle eiendeler som f.eks. varemerker og patenter. Også leie-

TIL LAVSKATTELAND:
Gjeldsrente- og avskrivningsfradraget gjør det mulig å flytte overskudd til utlandet, gjerne til et lavskattelands land med lav eller ingen beskatning av renteinntektene.

betalinger for visse driftsmidler skal omfattes av kildeskatt.

Overraskende nok foreslår utvalget å oppheve adgangen Norge har til å trekke kildeskatt på utbytte som utbetales fra norske selskaper til aksjonærer i utlandet, så lenge aksjonæren ikke hører hjemme i et lavskatteland.

Rentefradraget for selskaper

Finansieringskostnader er fradragsberettiget for selskapet, i motsetning til kostnadene ved egenkapitalfinansiering. Utvalget mener denne forskjellen mellom egenkapital- og gjeldsfinansiering er uheldig fordi dette stimulerer selskapene til å ha for høy gjeldsgrad. Gjeldsrentefradraget gjør det dessuten mulig å flytte overskudd til utlandet, gjerne til et lavskatteland med lav eller ingen beskatning av renteinntektene.

Vi har allerede i dag en regel om begrensning av fradrag for renter til nærstående selskaper for å motvirke overskuddsflytting. Regelen gjelder bare for renter til nærstående og får bare virkning hvis samlede renteutgifter er over fem millioner kroner. Utvalget foreslår nå en kraftig innstramming i disse reglene ved at også renter på lån til uavhengige skal omfattes. Dessuten skal terskelbeløpet senkes fra fem til en million kroner.

Det foreslås ingen rentebegrensningsregel eller rentetak for personlige skattytere.

Strammere rentebegrensningsregel vil gi økte skatteinntekter på ca. 2,5 mrd. kroner.

Eierskatt på 41 prosent

Store deler av skattelettelsen for selskapene ved å sette ned selskapsskatten fra 27 til 20 prosent tas inn igjen ved en kraftig økning av skattesatsen på såkalte eierinntekter, dvs. utbytte og aksjegevinster. Dette er et av de mest kontroversielle forslagene til Scheel-utvalget og mange høringsinstanser har uttrykt bekymring for hva

dette vil bety for viljen til å investere i norske aksjeselskaper.

I dag er skattesatsen på utbytte og gevinst 27 prosent. Utvalget foreslår å øke skattesatsen til 41 prosent før skjermingsfradrag, eventuelt til 37 prosent hvis reformen gjøres opp med en total skattelettelse på 15 milliarder kroner. Skattesatsen på 41 prosent er valgt for at skattesatsen på selskapsinntekter, eier og selskap sett under ett, skal være lik høyeste marginalskatt på lønn, inkludert arbeidsgiveravgift. I dag er det en differanse på 6,9 prosentpoeng mellom disse to skattesatsene, noe utvalget mener er uheldig.

Aksjetap skal gå til fradrag med samme skattesats, altså 41 eller 37 prosent.

Det foreslås også noen andre endringer i beskatningen av eiere, bl.a. at lån fra selskaper til personlige aksjonærer skattemessig skal behandles som utbytte. Det har blitt svært vanlig å tilpasse seg til utbytteskatten ved å låne i eget selskap og skatteetaten bruker store ressurser på kontroll av slike lån. Eventuelle tilbakebetalinger av aksjonærlån som er beskattet som utbytte, skal behandles skattemessig som innskudd av ny kapital.

Tilsvarende regler som for aksjonærer skal også gjelde for deltakere i ANS, DA og KS.

Personlige skattytere

Utvalget skulle først og fremst utrede selskapsbeskatningen, men i og med at det foreslår å redusere skattesatsen på alminnelig inntekt for personer til 20 prosent, ble det nødvendig også å se nærmere på flere sider ved personbeskatningen.

Reduksjonen av skattesatsen på alminnelig inntekt skal etter forslaget i det vesentlige finansieres ved økt skattesats på brutto inntekt (brutto lønn, pensjon og næringsinntekt). Dagens toppskatt erstattes med en ny skatt på personinntekt i fire trinn.

I salg nå!

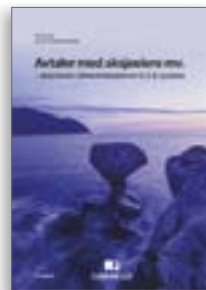

kr 395,-

Ny
utgave i
salg nå!

Bokføringsloven

En praktisk veiledning i bokføringsreglene med konkrete eksempler og gjengivelse av lov, forskrift og uttalelser om god bokføringsskikk. 9. utgave mars 2015.

kr 395,-

Avtaler med aksjeeiere mv.

Aksjelovens § 3-8 og den praktiske anvendelsen av reglene behandles i veiledningen av Stig Berge og Lars Eirik Gåseide Røsås, advokater i Advokatfirmaet Thommessen. Denne 3. utgaven er lik 2. utgave, men uten e-bok.

Papirbok: Kr 1099,-

E-bok: Kr 1369,-
(inkl. mva)

Revisors Håndbok 2015

En samling av lover, forskrifter, regler mm. som er viktig i regnskap og revisjon. Ajour per årsskiftet 2014/2015.

FAGBOKFORLAGET

e-post: ordre@fagbokforlaget.no
fagbokforlaget.no

Innslagspunkt	Skattesats
Kr 140 000	3 (2) pst.
Kr 206 000 (219 000)	6 (5) pst.
Kr 544 800	15 pst.
Kr 885 600	18 (15) pst.

Tallene i parentes er forslaget hvis reformen gjøres opp med netto skattelette på 15 milliarder. I tillegg foreslår utvalget å oppheve en rekke fradrag for personlige skattytere som utvalget mener er svakt begrunnet fordi de ikke har direkte tilknytning til opptjening av inntekten.

Dette gjelder:

	Proveny (mill. kr)
BSU	1 170
Skattekasse 2	200
Sjømanns- og fiskerifradraget	470
Gaver til frivillige organisasjoner	490
Fagforeningskontingent	910
Reisefradrag hjem-arbeid og pendlerreise	1 320
Kost og losji for pendlere	660
Foreldrefradrag	1 730
Særskilte skatteregler i Nord-Troms og Finnmark	790
Sum	7 800

Bolig og formue

Utvalget foreslår ikke statlig eien-
domsskatt, men vil beholde formues-
skatten. Utvalget vil imidlertid at all
formue skal verdsettes likt ved

formuesbeskatningen, også primær-
bolig. Forslaget er å verdsette alle eien-
deler og gjeld til 80 pst. av markeds-
verdi. Dermed kan fribeløpet økes til
kr 2 130 000.

Det foreslås å oppheve dagens skatte-
fritak på utleie av egen bolig. Dette vil
gi et proveny på ca. en mrd. kr. Ved
innføring av skatteplikt på slik utleie
mener utvalget at det av forenkling-
hensyn bør innføres et sjablonfradrag
for kostnader.

MVA og finanssektoren

Utvalget mener at merverdiavgiften
utelukkende bør ha som formål å
skaffe staten inntekter og foreslår der-
for å oppheve fritakene for MVA og
kun ha to avgiftssatser, 25 pst. og
15 pst. Den lave satsen på 15 pst. skal
gjelde der det i dag er fritak, 8 pst.
eller 15 pst. MVA. Utredningen er
imidlertid svært kortfattet når det gjel-
der disse forslagene, så det gjenstår
mye utredningsarbeid før det eventu-
elt er aktuelt å gå videre med disse
forslagene.

Innenfor finanssektoren foreslås det å
innføre merverdiavgift for tjenester
som ytes mot konkrete vederlag i form
av gebyrer og provisjon. Det foreslås
dessuten å innføre en særskilt avgift på
margininntekter (rentemarginen).

Oversikt over provenyvirkningen av forslagene (mill. kr.)

	Proveny- Nøytralt	Skattelette 15 mrd.
Redusert selskapsskatt til 20 pst.	- 17 500	- 17 500
Strammere rentebegrensningsregel	2 500	2 500
Endrede avskrivningssatser	900	900
Øvrige endringer i selskapsskatten	600	600
= Endringer i selskapsskatten	- 13 500	- 13 500
Redusert skattesats for personer	- 75 800	- 75 800
Ny skatt på personinntekt	63 300	50 300
Fjerning av diverse fradrag	7 800	7 800
= Endringer i inntektsbeskatningen av personer	- 4 700	- 17 700
Avgift på finansielle tjenester	3 500	3 500
Økt skatt på eierinntekt	8 000	6 000
Omlegging av formuesskatten	0	0
Skatt på utleie av egen bolig	1 000	1 000
Omlegging av merverdiavgiften	5 700	5 700
= Andre endringer	18 200	16 200

Maestro og Signant* gjør jobben mye enklere.

* Elektronisk signatur med Signant er innebygget i Maestro Årsoppgjør. Det er enkelt å lage ferdig årsregnskapet og la hele signaturprosessen gå automatisk.

Maestro Årsoppgjør er markedslederen innen programvare for årsoppgjør. Programmet er den enkleste veien til korrekt utfylte ligningspapirer og regnskap.

Programvaren er integrert med Altinn og åpner for elektronisk innlevering av økonomisk informasjon.

Systemet gir mulighet for innlevering av skjema til flere offentlig etater på en enkel, rask og sikker måte. Vi er stolte av å si at av alle fagsystemleverandører leverer vi flest årsoppgjør og likningspapirer via Altinn.

Flere tilleggsmoduler til Maestro Årsoppgjør finnes for utarbeidelse av nøkkeltallsanalyser, konsernregnskap og perioderegnskap.

Ta kontakt på telefon 02575
eller salg@maestro.no for mer informasjon og bestilling

maestro.no/arsoppgjør

AKTUELLE SATSER > A JOUR PR. > 01.5.2015

AVGIFTSSATSER 2015

Arbeidsgiveravgift

Sone	Sats ¹⁾
I	14,1 %
I a	10,6 % / 14,1 % ²⁾
II	10,6 %
III	6,4 %
IV	5,1 %
IV a	7,9 % ³⁾
V	0,0 %

Sone for arbeidsgiveravgift fastsettes etter hvilken kommune selskapet driver virksomheten i, dvs. hvor foretaket, ev. underenheter av foretaket er registrert. For ambulerende virksomhet og virksomhet som driver arbeidsutleie, benyttes satsen for den sone hvor hoveddelen av arbeidet er utført.

1) Arbeidsgivere med aktivitet innenfor visse sektorer, bl.a.:

- transportsektoren (unntatt bl.a. drosjebiltransport, lagervirksomhet og flyttetransport)
- energisektoren (unntatt bl.a. bergverk og olje og gassutvinning)
- produksjon av stål og syntetiske fiber
- finans og forsikring
- bedriftsrådgivning og hovedkontortjenester for andre selskaper i konsernet

må beregne arbeidsgiveravgift etter satsene i sone I. Det samme gjelder for ambulerende virksomhet eller arbeidsutleie innenfor slike sektorunntatte aktiviteter.

Avgift kan likevel beregnes etter satsen for lokaliseringssonen så lenge differansen mellom avgift beregnet etter satsen i lokaliseringssonen og avgift beregnet etter en sats på 14,1 %, ikke overstiger kr 500 000 (kr 250 000 for godstransport på vei). Etter det er satsen 14,1 %. Fribeløpene gjelder på konsernnivå.

Er det gjennomført et klart regnskapsmessig skille, gjelder reglene bare for lønn knyttet til den sektorunntatte aktiviteten.

2) I sone I a kan avgift beregnes etter en sats på 10,6 % inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgiften som ville ha fulgt av en sats på 14,1 % og avgiften som beregnes etter satsen på 10,6 %, overstiger kr 500 000 (kr 250 000 for godstransport på vei). Etter det er satsen 14,1 %. Dette gjelder ikke for jordbruk, skogbruk, fiske og visse beslektede virksomheter der satsen uansett er 10,6 %.

3) For jordbruk, skogbruk, fiske og visse beslektede virksomheter i sone IV a er satsen 5,1 %.

Merverdiavgift

Ordinært 25 %

Matvarer 15 %

Persontransport, romutleie, kringkastingstjenester, adgang til museer, fornøydelsesparker og idrettsarrangementer 8 %

BETALINGSTERMINER – VIKTIGE DATOER

A = Betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift

M = MVA-oppgaven: Levering og betaling

F = Forskuddsskatt personlige skattytere (næringsdrivende)

E = Forskuddsskatt upersonlige skattytere, f.eks. AS

	A	M	F	E
1. termin	16.03.	10.04.	15.03.	15.02.
2. termin	15.05.	10.06.	15.05.	15.04.
3. termin	15.07.	31.08.	15.09.	
4. termin	15.09.	12.10.	15.11.	
5. termin	16.11.	10.12.		
6. termin	15.01.	10.02.		

Frist for A-melding: den 5. i måneden etter utbetaling.

GEBYRER TIL BRØNNØYSUNDREGISTERNE MV.

Forsinkelsesgebyrer ved innsending av årsregnskap

Første 8 uker 1R kr 860 pr. uke

Neste 10 uker 2R kr 1720 pr. uke

Neste 8 uker 3R kr 2580 pr. uke

Forsinkelsesgebyr beregnes når regnskapet leveres etter 31. august.

Regnskapet skal sendes inn elektronisk.

RENTESATSER

Forsinkelsesrente (morarente)

Fra 01.07. til 31.12.2014 9,50 % p.a.

Fra 01.01. til 30.06.2015 9,25 % p.a.

Rentetillegg og rentegodtgjørelse ved skatteoppgjøret

Rentesatsen er 0,91 % p.a. og er lik for både restskatt og tilgodebeløp. Ordinær rente ved skatteavregningen er ikke skattepliktig eller fradrags-

berettiget. For restskatt beregnes det rentetillegg fra 1. juli 2014 (fra 15. mars 2015 for upersonlige skattytere) til forfall 1. termin. For tilgodebeløp beregnes rente fra 1. juli 2014 (fra 15. mars 2015 for upersonlige skattytere) til skatteoppgjøret blir sendt. For tilleggskorsett beregnes rente fra 31. mai 2015 til skatteoppgjøret blir sendt.

Renter etter vedtak om endringssak

Ved endringer i skatt og avgift etter endringssak beregnes det renter etter følgende satser:

	2014	2015
Renter ved økning av skatt og avgift	2,5 % p.a.	2,25 % p.a.
Rentegodtgjørelse ved nedsettelse av skatt og avgift	1,5 % p.a.	1,25 % p.a.

Rentesatser ved forsinket betaling av skatt/avgift:

Ved forsinket innbetaling av skatter og avgifter (betaling etter forfall) svares forsinkelsesrenter etter den ordinære satsen for forsinkelsesrenter.

Utgiftsgodtgjørelser 2015

Godtgjørelse til kost

Innland

Dagsreiser uten overnatting:

Fra 6 til 12 timer: kr 280

Over 12 timer: kr 520

Måltidstrekk: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %

Reiser med overnatting:

Over 12 timer: kr 710

For reiser som varer mer enn ett døgn, regnes 6 timer eller mer inn i det nye døgnet som et helt nytt døgn.

Måltidstrekk i godtgjørelsen: Frokost: kr 142 (20 %), lunsj kr 213 (30 %), middag kr 355 (50 %).

Natttillegg

Ulegitimert nattillegg ved overnatting: kr 430

Utland

I utlandet gjelder det egne satser for hvert land, www.regjeringen.no/kmd

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse

For arbeidstaker som bor på pensjonat eller hybel/brakke uten mulighet for å koke mat: kr 307

For arbeidstaker som bor på hybel/brakke der det er mulighet for å koke mat eller har overnattet privat: kr 200

Matpenger (fravær fra hjemmet minst 12 timer) kr 86

Bilgodtgjørelse

10 000 km kr 4,10 pr. km

Over 10 000 km kr 3,45 pr. km

Arbeidstakere i Tromsø gis et tillegg på kr 0,10 pr. km til satsene ovenfor.

Bruk av El-bil kr 4,20 pr. km

Tillegg pr. passasjer pr. km kr 1,00

Tillegg for tilhenger pr. km kr 1,00

Satsene gjelder også utenlands, men for kjøring i utlandet er satsen kr 4,10 uansett kjørelengde.

NATURALYTELSER

Bilbeskatning 2014 og 2015

Fordelen ved privat bruk av firmabil skal med i grunnlaget for beregning av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Fordelen fastsettes til 30 % av bilens listepris inntil kr 286 000 (kr 280 100 i 2014) og 20 % av overskytende listepris.

Ved følgende forhold reduseres listeprisen til:

	Ordinær bil	El-bil
El-bil	–	50,00 %
Eldre bil enn tre år pr. 1. jan.	75,00 %	37,50 %
Yrkeskjøring over 40 000 km	75,00 %	50,00 %
Eldre bil og yrkeskjøring over 40 000 km	56,25 %	37,50 %

Ved firmabilordning i deler av inntektsåret fastsettes fordelene forholds-
messig for antall hele og påbegynte måneder bilen har stått til disposisjon.

For biler der fordelene ikke står i forhold til listeprisen, fastsettes
fordelen på forskuddsstadiet til kr 51 000 for 2015 (kr 50 000 for 2014).

Biler som faller utenfor standardreglene (i liten grad egnet for
privat bruk).

	2014	2015
Arbeidsreise t.o.m. 4000 km, pr. km	3,35	3,40
Over 4000 km, pr. km.	1,50	1,50

Rentefordel ved rimelig lån hos arbeidsgiver

Rentefordelen settes til differansen mellom normrentesatsen og
den faktisk betalte renten. Normrentesatsen offentliggjøres på
Skattedirektoratets hjemmeside, www.skatteetaten.no. Mindre,
kortsiktige lån beskattes ikke (lånebeløp på inntil 3/5 G = kr 53 022
pr. 01.05.2014 med tilbakebetalingsfrist høyst ett år).

Normrentesatser i	2013	2014	2015
Januar og februar	2,25 %	2,25 %	2,50 %
Mars og april	2,25 %	2,75 %	2,90 %
Mai og juni	2,25 %	2,75 %	2,80 %
Juli og august	2,25 %	2,75 %	2,70 %
September og oktober	2,25 %	2,75 %	fastsettes senere
November og desember	2,25 %	2,50 %	fastsettes senere

SKJERMINGSRENTE

Skjermingsrente på lån til selskaper

	2014	2015	Optimal rente
Januar–februar	1,1 %	0,8 %	1,1 %
Mars–april	1,1 %	0,8 %	1,1 %
Mai–juni	1,1 %	0,8 %	1,1 %
Juli–august	0,8 %	fastsettes senere	fastsettes senere
September–oktober	0,8 %	fastsettes senere	fastsettes senere
November–desember	0,8 %	fastsettes senere	fastsettes senere

Renter på lån fra personer til selskaper er skattepliktig som alminnelig
inntekt. Renter som overstiger skjermingsrenten, skattelegges én gang
til som alminnelig inntekt. Skjermingsrenten fastsettes på forskudd
for to og to måneder av gangen og offentliggjøres på Skatteetatens
hjemmeside www.skatteetaten.no

Elektronisk kommunikasjon

Skattepliktig fordel ved arbeidsgivers dekning av utgifter til telefon og
internett mv. settes til kr 4392 pr. år (366 pr. mnd.) uavhengig av antall
kommunikasjonstjenester som dekkes. I tillegg kan det dekkes inntil
kr 1000 pr. år skattefritt for fellesfakturerte varer og tilleggstjenester.
Fordelen reduseres ikke selv om arbeidstakerne selv dekker kostnader
til telefon mv.

FERIEPENGES

Etter ferieloven:	(4 uker og én dag)	Med 5 uker ferie
Personer under 60 år	10,2 %	12,0 %
Personer over 60 år m/inntekt inntil 6 G	12,5 %	14,3 %
For inntekt utover 6 G	10,2 %	12,0 %

GRUNNBELØP I FOLKETRYGDEN

Grunnbeløpet (1 G) pr. 01.05.2014 = kr 88 370
Gjennomsnittlig grunnbeløp for 2014 = kr 87 328
Grunnbeløpet reguleres pr. 01.05.2015. Da fastsettes også
gjennomsnittlig grunnbeløp for 2015

GAVER I OG UTENFOR ANSETTELSESFORHOLD

Skattefrihet for mottaker	Verdi	Fradrag for giver
• Ansettelsestid 25, 40, 50 og 60 år	kr 8000	ja
• Gullklokke m/innskrif.	kr 12 000	ja
• Bedriften har bestått i 25 år eller antall år delelig med 25	kr 3000	ja
• Bedriften har bestått i 50 år eller antall år delelig med 50	kr 4500	ja
• Arb.taker gifter seg, går av med pensjon, slutter etter min. 10 år, eller fyller 50, 60, 70, 75 eller 80 år	kr 3000	ja
• Premie for forbedringsforslag	kr 2500	ja
• Andre gaver i arbeidsforhold	kr 1000	nei
• Erkjenningsgave utenfor arbeidsforhold	kr 500	ja

Ovennevnte gjelder kun for gaver i form av naturalia.

SKATTESATSER 2014 OG 2015

Aksjeselskaper	Inntektsskatt	2014	2015
		27,0 %	27,0 %

Personer

Alminnelig inntekt (Nord-Troms og Finnmark 23,5 %)	27,0 %	27,0 %
Trygdeavgift lønnstakere	8,2 %	8,2 %
Trygdeavgift næringsinntekt innen fiske, fangst og barnepass i eget hjem	8,2 %	8,2 %
Trygdeavgift annen næringsinntekt	11,4 %	11,4 %
Trygdeavgift pensjonsinntekt samt, lønns- og næringsinntekt for personer under 17 eller over 69 år	5,1 %	5,1 %

Toppskatt

	2014	2015
Innslagspunkt trinn 1, sats 9 % ¹⁾	527 400	550 550
Innslagspunkt trinn 2, sats 12 %	857 300	885 600

¹⁾ I Nord-Troms og Finnmark er satsen 7 %

Personfradrag

	2014	2015
Klasse 1	48 800	50 400
Klasse 2	72 000	74 250

Formuesskatt

	2014	2015
Innslagspunkt, sats 0,85 % (1 % i 2014)	1 000 000	1 200 000

Maksimalt skattefradrag for pensjonister	kr 30 000	kr 30 800
Nedtrapping 15,3 % fra	kr 175 900	kr 180 800
Nedtrapping 6,0 % fra	kr 266 900	kr 273 650
Særfradrag for uførhet	kr 32 000	opphevet
Særfradrag for enslige forsørgere	kr 48 804	kr 48 804

MINSTEFRADRAG

Minstefradrag i lønn	2014	2015
Sats	43 %	43 %
Minimum	kr 31 800	kr 31 800
Maksimum	kr 84 150	kr 89 050

Minstefradrag i pensjonsinntekt

	2014	2015
Sats	27 %	29 %
Minimum	kr 4 000	kr 4 000
Maksimum	kr 70 400	kr 72 200

AVSKRIVNINGER – DRIFTSMIDLER

Grp.	Gjenstand	2014	2015
A:	Kontormaskiner	30 %	30 %
B:	Ervervet goodwill	20 %	20 %
C:	Vogntog, varebiler, lastebiler, busser, drosjebiler og kjøretøy for transport av funksjonshemmede	20 %	20/22 % ¹⁾
D:	Personbiler, traktorer, annet rullende maskineri og materiell, andre maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.m.	20 (30) % ²⁾	20 (30) % ²⁾
E:	Skip, fartøyer, rigger m.m.	14 %	14 %
F:	Fly og helikopter	12 %	12 %
G:	Anlegg for overføring og distribusjon av elkraft og elektroteknisk utrustning	5 %	5 %
H:	Bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.m.	4 % ³⁾	4 % ³⁾
I:	Forretningsbygg	2 %	2 %
J:	Fast teknisk installasjon i bygninger, herunder varmeanlegg, kjøle- og fryseanlegg, elektrisk anlegg, sanitæranlegg, heisanlegg o.l.	10 %	10 %

¹⁾ Lastebiler, vogntog og busser kan avskrives med 22 % fra 2015

²⁾ 10 % startavskrivning for driftsmidler i saldogrupper d fra 2014.

³⁾ Bygg og anlegg med brukstid under 20 år kan avskrives med inntil 10 %.
Husdyrbygg i landbruket kan avskrives med inntil 6 %.

Endringer i arbeidsmiljøloven fra 1. juli

ENDRINGENE I ARBEIDSMILJØLOVEN gir i hovedsak en ny mulighet til å ansette midlertidig, utvidet mulighet til å inngå lokale avtaler om daglig arbeidstid, overtid og å arbeide flere søndager på rad. Aldersgrensen for å kunne si opp en ansatt på grunn av alder er også hevet.

Jurist Aina
Kregnes, Sticos

Rådgiver Inger
Rose Mathisen,
Sticos

Endringene trer i kraft fra 1. juli 2015. Artikkelen ser på hva endringene betyr i praksis og vi tar for oss hovedtrekkene i endringene, muligheter og begrensninger.

Midlertidig ansettelse

Generell adgang

Hovedregelen om at arbeidstaker skal ansettes fast, gjelder fortsatt. Det samme gjelder adgangen til midlertidig ansettelse etter arbeidsmiljøloven § 14-9 (1) a) til e).

Fra 1. juli 2015 gis imidlertid arbeidsgiver adgang til å ansette midlertidig på generelt grunnlag, det vil si uten nærmere vilkår, i inntil 12 måneder¹ og det innebærer at man kan foreta en midlertidig ansettelse uten at det stilles krav til årsak. Dette kan være aktuelt ved usikkerhet omkring behovet for arbeidskraft og hvor man ønsker å teste ut om det foreligger et varig eller forbigående behov.

Karanteneperiode

I de tilfelle arbeidstakeren ikke får videre ansettelse i virksomheten, inntreder det en karanteneperiode på 12 måneder for ny midlertidig ansettelse på generelt grunnlag for å utføre arbeidsoppgaver av samme art.

Karantenen inntreder fra og med første dag etter at arbeidsavtalen utløper og

arbeidsforholdet avsluttes. I karanteneperioden kan ikke samme arbeidstaker eller en ny arbeidstaker ansettes midlertidig på generelt grunnlag for å utføre arbeidsoppgaver av samme art.

«Arbeidsoppgaver av samme art» betyr at det ikke kan utføres nøyaktig de samme eller likeartede arbeidsoppgaver. Hva som for øvrig inngår som «arbeidsoppgaver av samme art», vil bero på en konkret vurdering hvor de faktisk utførte arbeidsoppgavene, organiseringen av arbeidet, ansvar og stillingsnivå samt utdanning og kompetanse vil være sentrale vurderingsmomenter.

Når karanteneperioden er over for de aktuelle arbeidsoppgavene, kan arbeidsgiver inngå nye avtaler om midlertidig ansettelse på generelt grunnlag for å utføre de arbeidsoppgavene som har vært omfattet av karantene.

Kvotebegrensning

Det ligger en begrensning på hvor mange ansatte som totalt kan være midlertidig ansatt på det nye generelle grunnlaget etter bokstav f) i hver enkelt virksomhet. Midlertidige ansettelser etter andre grunnlag skal ikke medregnes her.

På ansettelsestidspunktet kan høyst 15 % av arbeidstakerne være midlertidig ansatt på generelt grunnlag. Det betyr at virksomheten må ta stilling til om kvoten overstiges ved hver midlertidige ansettelse på generelt grunnlag.

Det vil likevel alltid være tillatt at minst én arbeidstaker er ansatt midlertidig på generelt grunnlag.

Endring av fireårsregelen

Arbeidsmiljølovens § 14-9 nye sjettededd gir rett til fast ansettelse dersom man har jobbet som midlertidig ansatt over lengre tid. Tidligere gjaldt dette etter fire år med sammenhengende midlertidig ansettelse.

For midlertidig ansatte i arbeid av midlertidig karakter (etter § 14-9 (1) bokstav a), gjelder fortsatt fireårsregelen.

Fra 1. juli blir fireårsregelen til en treårsregel for dem som er ansatt midlertidig etter § 14-9 (1) bokstav b) (vikariat). Det samme gjelder for den nye generelle adgangen til midlertidig ansettelse etter § 14-9 (1) bokstav f). Dette gjelder også hvor det foreligger midlertidige ansettelser på grunnlag av kombinasjoner av bokstav a), b) og f) (arbeidet adskiller seg fra det ordinære arbeidet, vikariat, for en periode på inntil tolv måneder).

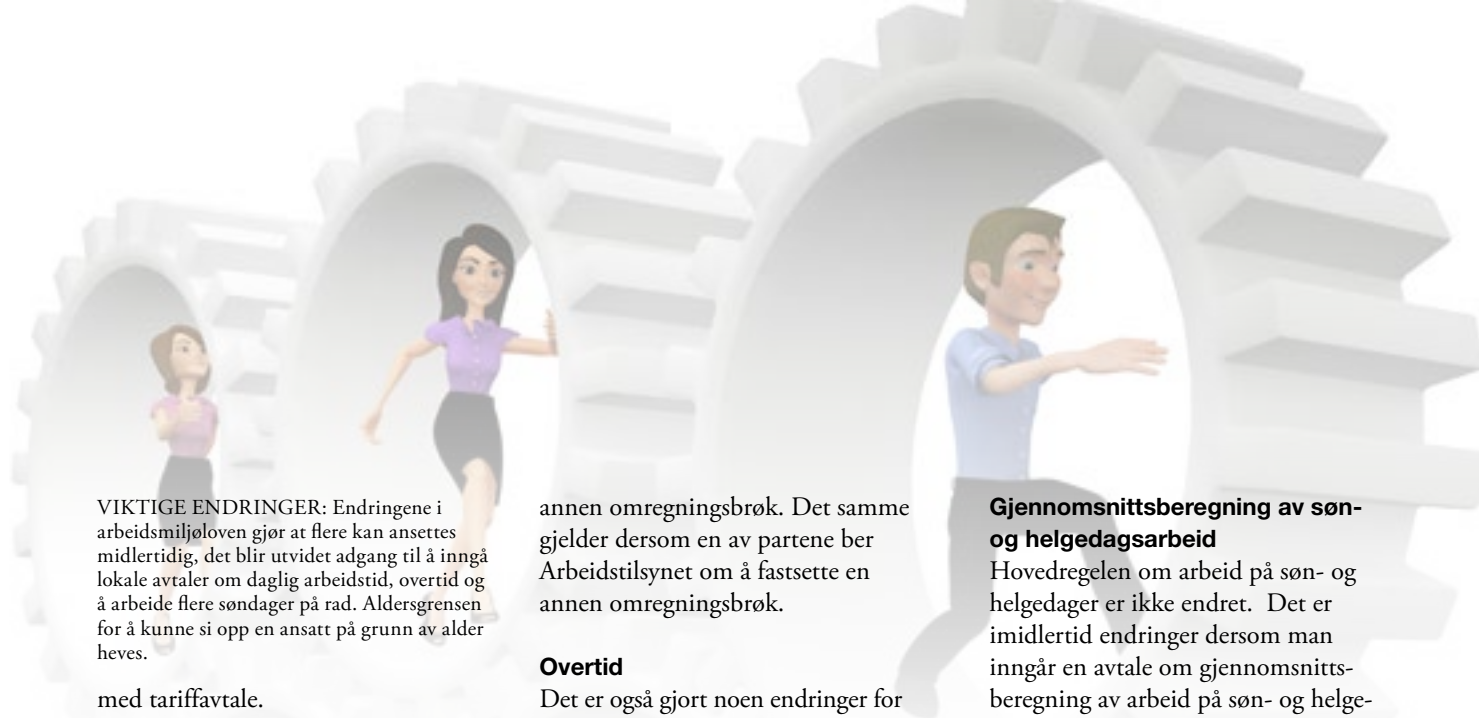
Det betyr at det kun er tilfeller hvor grunnlaget for den midlertidige ansettelsen i hele perioden er bokstav a), at kravet er fire år.

Arbeidstid

Gjennomsnittsberegning

Grensene for gjennomsnittsberegning av arbeidstid er utvidet, både ved avtale med den enkelte arbeidstakeren og med de tillitsvalgte i virksomheter

¹ Dette hjemles i ny bokstav f) i arbeidsmiljøloven § 14-9 (1).

VIKTIGE ENDRINGER: Endringene i arbeidsmiljøloven gjør at flere kan ansettes midlertidig, det blir utvidet adgang til å inngå lokale avtaler om daglig arbeidstid, overtid og å arbeide flere søndager på rad. Aldersgrensen for å kunne si opp en ansatt på grunn av alder heves.

med tariffavtale.

Arbeidsgiver kan nå inngå avtale med den enkelte arbeidstakeren, § 10-5 (1), om en daglig arbeidstid på inntil ti timer. Tidligere var grensen på ni timer. Den ukentlige arbeidstiden kan nå være inntil 50 timer, men kan fremdeles ikke overstige 48 timer i et gjennomsnitt over åtte uker. Det kan ikke inngås individuell avtale om gjennomsnittsberegning av arbeidstid med en midlertidig ansatt etter den nye bestemmelsen i § 14-9(1) bokstav f).

Etter avtale med tillitsvalgte, § 10-5 (2), kan den daglige arbeidstiden nå være på 12,5 timer, mot tidligere ti timer. For ukentlig arbeidstid er det samme regler som før. Dette betyr at de lokale partene har fått en betydelig utvidet myndighet. Det presiseres også i lovteksten at det skal legges særlig vekt på ansattes helse og velferd ved vaktlengder over ti timer.

Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet får adgang til å gi dispensasjon til langturnuser og andre alternative arbeidstidsordninger for helse- og omsorgsarbeid, vakt og overvåkning og visse pendlersituasjoner, også når partene har kompetanse til å etablere den aktuelle arbeidstidsordningen ved tariffavtale. Tidligere var det kun fagforeninger med såkalt innstillingsrett som kunne inngå slike avtaler.

Ved beredskapstjeneste utenfor hjemmet, § 10-4(3), skal nå som hovedregel 1/7 av vakten, mot tidligere 1/5, regnes som ordinær arbeidstid. Partene kan fremdeles inngå avtale om en

annen omregningsbrøk. Det samme gjelder dersom en av partene ber Arbeidstilsynet om å fastsette en annen omregningsbrøk.

Overtid

Det er også gjort noen endringer for overtidsarbeid. Hvor mye overtid en arbeidsgiver kan pålegge en ansatt er uendret. De ytre grensene for overtidsarbeid over 52 uker er også uendret.

Ved å inngå avtale med tillitsvalgte, § 10-6 (5), er den ukentlig grensen økt fra 15 til 20 timer, og over en periode på fire uker er grensen økt fra 40 til 50 timer. Etter tillatelse fra Arbeidstilsynet, § 10-5 (6), er det kun den ukentlige grensen som er økt, fra 20 til 25 timer.

Det er nå lagt inn en begrensning for samlet arbeidstid i § 10-6 (8). Ved gjennomsnittsberegning av arbeidstid og overtid kan man ikke arbeide mer enn 69 timer i en enkelt uke.

Gjennomsnittsberegning av søn- og helgedagsarbeid

Hovedregelen om arbeid på søn- og helgedager er ikke endret. Det er imidlertid endringer dersom man inngår en avtale om gjennomsnittsberegning av arbeid på søn- og helgedager for en periode på inntil 26 uker, § 10-8 (4). Tidligere var det et krav at det ukentlige fridøgnet minst hver tredje uke skulle falle på en søn- eller helgedag, mens det nå er et krav om minst hver fjerde uke. Man kan fremdeles ikke arbeide mer enn halvparten av de røde dagene i perioden.

Aldersgrense

Aldersgrensen for når arbeidsgiver kan gi saklig oppsigelse på grunn av alder er hevet fra 70 til 72 år, § 15-13 a. En slik oppsigelse må gis skriftlig med seks mnd. varsel. Det gis adgang til bedriftsinterne aldersgrense ned til 70 år dersom tre vilkår er oppfylt:

- Aldersgrensen praktiseres likt for alle stillinger i virksomheten

§ 14-9. Midlertidig ansettelse – punktene i § 14-9 første ledd etter lovendringen

(1) Arbeidstaker skal ansettes fast. Avtale om midlertidig ansettelse kan likevel inngås:

- a) når arbeidet er av midlertidig karakter, når arbeidets karakter tilsier det og arbeidet atskiller seg fra det som ordinært utføres i virksomheten,
- b) for arbeid i stedet for en annen eller andre (vikariat),
- c) for praksisarbeid,
- d) med deltaker i arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten,
- e) med idrettsutøvere, idrettstrener, dommere og andre ledere innen den organiserte idretten eller,
- f) for en periode på inntil tolv måneder. Slike avtaler kan omfatte inntil 15 prosent av arbeidstakerne i virksomheten, avrundet oppover, likevel slik at det kan inngås avtale med minst én arbeidstaker.

- Aldersgrensen er kjent for alle ansatte
- Tilfredsstillende pensjonsordning

I tillegg er det lagt inn en såkalt sikkerhetsventil for stillinger med helse og sikkerhetsrisiko. Dette kan være ulike typer stillinger, slik som piloter, redningspersonell, ambulansepersonell, helsepersonell mv., hvor det stilles krav til psykisk og fysisk helse. Det ikke fastsatt noen lavere grense her, men aldersgrensen må være «saklig begrunnet og ikke uforholdsmessig inngripende».

De særlige aldersgrensene i offentlig sektor blir ikke berørt av endringene. Statlig sektor har en øvre aldersgrense på 70 år som følge av aldersgrenseloven. Kommunal og fylkeskommunal sektor har flere stillinger med tariff-festede særaldersgrenser.

Det vil bli overgangsregler for denne lovendringen. Virksomheter som har etablerte ordninger som er i strid med ny lov, må endre sine bedriftsinterne aldersgrenser innen 1. juli 2016. Dette gjelder også virksomheter som har en bedriftsintern aldersgrense under 70 år. Grensen for bedriftsintern aldersgrense er fra 1. juli 70 år og etablerte ordninger som har lavere aldersgrense enn dette, må endres innen et år fra 1. juli 2015. Det er kun stillinger med helse- og sikkerhetsrisiko som kan ha lavere grenser.

Tariffestede aldersgrenser vil gjelde ut tariffperioden med inntil tre år.

Straff

Tidligere var strafferammen for brudd på arbeidsmiljøloven fengsel inntil tre måneder. Fra 1. juli 2015 er strafferammen hevet til inntil ett år, og fra to til tre år ved særlig skjerpende omstendigheter.

I lov om allmenngjøring av tariffavtaler innføres det fengselsstraff i inntil ett år og tre år ved grove overtredelser. I dag er det kun bøter.

Det innføres straffeansvar for den som medvirker til brudd på allmenngjøringsloven, mens straffeansvar for de mindre alvorlige sakene som i dag i praksis ikke blir fulgt, fjernes.

Ransomware

RANSOMWARE ER EN TYPE «LØSEPENGEVIRUS» som har økt i omfang og påvirker flere og flere brukere. Viruset blir spredt bl.a. via utdatert programvare og epost. Det forårsaker nedlåsning og kryptering av filer både lokalt på disken, men også på felles områder den infiserte maskinen har tilgang til.

Målet for hackerne (og viruset) er å ta betalt for å låse opp filene til brukeren igjen – derav navnet, Ransomware.

Head of Technical Services Henrik Sverdrup
Flack, Intility

Hva er ransomware?

Ransomware er en trojansk hest, som er en type virus forkledd som et vedlegg i en e-post. Viruset infiserer filer lokalt på din maskin og krypterer disse slik at de vil bli uleselige for deg som bruker. Krypteringsnøkkelen for å «låse opp» filene dine igjen blir lagret på «hackerne» sine servere, og kan løses ut mot å betale en gitt sum med penger på en metode som ikke kan spores; Bitcoin, forhåndsbetalte kredittkort og mer.

Noen kjente eksempler på ransomware er Cryptolocker, TorrentLocker og Cryptowall.

«Eksempel på beskjed ved Ransomware-angrep»

Ransomware i praksis

Virus er designet for å utnytte alle svakheter. Dersom det eksisterer et sikkerhetshull i en kjent programvare, er sannsynligheten stor for at noen kommer til å utnytte dette for sin egen vinning. En annen populær spredningsmetode er via vedlegg i epost.

Spredning via utdatert programvare

Når du besøker nettsider og kobler deg til forskjellige tjenester via internett, brukes ofte applikasjoner som ligger i bakkant for å fremvise innhold. Inntil nylig var det blant annet vanlig å bruke Java når man skulle inn i nettbanken. Et annet eksempel er

Flash, som kan brukes til å fremvise interaktivt innhold på nettsider. Da disse programmene er populære og ofte brukt, vil de også være populære for hackere og derfor mer utsatt for angrep. Hvis man ikke oppdaterer programmer jevnlig, får man ikke tettet sikkerhetshullene som stadig blir avdekket. Man sitter da med portene åpne og er mottakelige for virus når man er på nett med utdatert programvare.

Epost-spredning

E-posten med det infiserte vedlegget er skreddersydd for å komme gjennom de fleste spamfiltre. Den kan være utformet som en åpen jobbsøknad fra en tilsynelatende troverdig avsender. I en slik e-post vil det være naturlig å referere til vedlagt CV og åpen søknad. Vedlegget kan være mange formater – regelen er at dersom du er usikker, bør vedlegget ikke åpnes.

Dersom vedlegget åpnes, vil krypteringsprosessen starte umiddelbart. De fleste Ransomware-virus er utformet slik at lokale filer på maskinen du benytter vil krypteres først. Filene som velges er ofte mindre filer som dokumenter og PDFer – dette grunnet filstørrelsen, da det tar tid å kryptere filer. Videre vil krypteringen spre seg til fellesmapper på server. Dette kan potensielt gjøre sensitiv og kritisk informasjon uleselig og utilgjengelig – noe som er målet til hackerne – å kryptere doku-

menter du er så avhengig av at du er villig til å betale summen de krever.

Hvordan sikre seg

For å sikre seg best mulig mot Ransomware-angrep bør du først og fremst holde programvare på din maskin oppdatert. Dette gjelder øvrig nevnt programvare som Flash, Java etc., men også virusprogrammet i bakkant – det er dessverre ofte slik at virus ligger i forkant av virusprogrammene, men ved å holde programmet oppdatert mottar du den beste beskyttelsen du kan få.

For øvrig gjelder det å utvise varsomhet. Det er dessverre slik at trusler som virus vil forekomme ofte, og den beste beskyttelsen ligger i å være varsom og skeptisk til e-post og kommunikasjon fra ukjente kilder.

Backup

Dersom uhellet skulle være ute, viser statistikken at hackerne ofte lar være å utlevere krypteringsnøkkelen når du har betalt summen de krever. Det har forekommet tilfeller hvor hackerne har sett sitt snitt til å kreve enda mer etter at første sum er betalt inn. Anbefalingen er at man ikke betaler summer som blir krevd for å låse opp filene som er kryptert. Dersom du tar jevnlig backup av filene dine, anbefales det at du henter opp denne og erstatter låste filer med de ukrypterte.

ESA godkjenner merverdiavgiftsfritaket for elbiler

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har godkjent merverdiavgiftsfritaket for elbiler. Godkjenningen omfatter både det eksisterende fritaket for omsetning av elbiler og det vedtatte, men ikke iverksatte fritaket for leasing av elbiler og omsetning av elbilbatterier. Finansdepartementet vil iverksette disse så raskt som mulig, senest 1. juli.

Konkurransbegrensende avtaler i arbeidsforhold

Regjeringen har lagt frem forslag om nye regler i arbeidsmiljøloven som setter rammer for bruken av konkurranse- og kunde-klausuler og rekrutteringsklausuler. Avtaler med kunde-klausul – begrensning i adgangen til å ta med kunder over til ny virksomhet – er en del brukt i vår bransje. Kunde-klausuler skal etter forslaget kunne gjelde i inntil ett år, kan bare omfatte kunder som arbeidstaker har hatt kontakt med eller ansvar for og kan bare begrense arbeidstakers mulighet til selv å ta kontakt med tidligere kunder. Reglene skal gjelde både for nye og eksisterende avtaler, men det er foreslått en frist på ett år fra ikrafttredelsen før reglene får virkning for eksisterende avtaler. Det er ikke foreslått noe tidspunkt for ikraft-

tredelsen. De foreslåtte reglene skal gjelde for avtaler med arbeidstaker, ikke mellom eiere og partnere mv.

VOES:

Mva. på elektroniske tjenester

VED KJØP AV ELEKTRONISKE TJENESTER FRA UTLANDET

skal det betales merverdiavgift. Dette gjelder både for næringsdrivende og for privatpersoner. Det er forskjellige systemer for å innberette og betale denne avgiften, avhengig av om tjenestene er kjøpt av en næringsdrivende eller av en privatperson.

Rådgiver merverdiavgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

Næringsdrivende skal beregne avgift selv

Næringsdrivende som kjøper elektroniske tjenester fra utlandet, må selv beregne og betale merverdiavgiften, såkalt reverse charge eller omvendt avgiftsplikt. Dette gjelder når den innkjøpte tjenesten er fjernleverbar og når tjenesten ville ha vært avgiftspliktig ved omsetning her i landet.

En fjernleverbar tjeneste er en tjeneste hvor utføringen av tjenesten ikke kan sies å være knyttet til et bestemt fysisk sted. Elektroniske tjenester, f.eks. data-support, vil være fjernleverbare tjenester.

Utenlandske leverandører, som ikke har forretningssted i Norge, og som omsetter fjernleverbare tjenester til norske næringsdrivende blir ikke registreringspliktige i Norge. De leverer avgiftspliktige tjenester her i landet, men det er den norske næringsdrivende som selv skal beregne og betale merverdiavgiften.

Ved salg til privatpersoner

Ved salg til privatpersoner skal det utenlandske selskapet rapportere og betale merverdiavgiften. Dette gjelder når det utenlandske selskapet selger en elektronisk tjeneste til privatperson i Norge, og når tjenesten ville ha vært avgiftspliktig ved omsetning her i landet.

Elektroniske tjenester er fjernleverbare tjenester som kan lastes ned fra, eller leveres over, internett eller annet elektronisk nett. For eksempel musikk, bøker, bilder, film, programvare, nettv, apper og telefoni.

Ikke alt som leveres over nettet, er elektroniske tjenester. For at det skal være en elektronisk tjeneste, må leveringen av tjenesten hovedsakelig være automatisert og tjenesten må ikke kunne anskaffes uten bruk av informasjonsteknologi.

En arkitekttjeneste er eksempel på en tjeneste som er fjernleverbar, og som kan leveres over nettet, men som like-

vel ikke er en elektronisk tjeneste. Tjenesten er ikke automatisert og tjenesten kan leveres på annen måte enn via informasjonsteknologi.

For at det utenlandske selskapet skal bli avgiftspliktig i Norge, må tjenesten som leveres, være omfattet av merverdiavgiftsloven og dermed avgiftspliktig ved omsetning her i landet. Eksempler på tjenester som kan leveres elektronisk, men som likevel ikke medfører avgiftsplikt, er finansielle tjenester og lotteri-tjenester. Slike tjenester er ikke avgiftspliktige ved omsetning her i landet.

Om VOES-ordningen

Utenlandske selskaper som leverer elektroniske tjenester til privatpersoner i Norge, er registreringspliktige i Norge og skal betale norsk merverdiavgift. Selskaper som ikke har hjemsted eller forretningssted her i landet, skal registreres i Norge via en representant. Utenlandske selskaper kan også benytte seg av en forenklet registrerings- og rapporteringsordning (VOES-ordningen).

Alt på ett sted - overalt

Enten du skal føre dine egne timer, fakturere dine kunder eller revidere din kundes regnskap, kan du gjøre dette på ett sted: Tripletex. Tripletex er 100 % webbasert og kan brukes på alle enheter. Enklere og smidigere blir det ikke!

Tripletex er et komplett økonomisystem med en mengde automatiserte og tidsbesparende løsninger.

Se mer på www.tripletex.no eller ring 22 83 60 00 for en demonstrasjon.

Se mer på
tripletex.no

tripletex

I 2014 benyttet 131 utenlandske selskaper seg av VOES-ordningen, og disse rapporterte til sammen inn over 440 millioner kroner i avgift. Ordningen er ment å gjøre det enkelt for utenlandske selskaper å overholde sin rapporterings- og betalingsplikt i Norge, og skal sikre like konkurransevilkår for norske og utenlandske leverandører av elektroniske tjenester til privatmarkedet.

For de som ønsker å benytte ordningen, er det laget en egen nettside: www.voenorway.com hvor man både kan registrere og rapportere kvartalsvis. Et utenlandsk selskap som leverer elektroniske tjenester både til næringsdrivende og privatmarkedet i Norge, vil kunne benytte seg av ordningen. Det er da bare salget til privatpersoner de skal rapportere via VOES-ordningen. Merverdiavgiften på salget til næringsdrivende skal virksomheten som mottar tjenesten, rapportere gjennom snudd avregning.

Utenlandske selskaper som allerede er eller skal være merverdiavgiftspliktige i Norge for levering av andre varer eller tjenester, kan ikke benytte den forenk-

lede ordningen. Disse må registreres i Norge på ordinært vis.

Inngående avgift

Utenlandske selskaper gis ikke fradrag for merverdiavgift de har betalt i Norge hvis de benytter seg av VOES-ordningen. Har selskapet hatt utgifter, er det henvist til å søke om refusjon for merverdiavgift etter refusjonsordningen for utenlandske næringsdrivende.

Transaksjonsoversikt

Selskaper som bare skal rapportere avgift ved salg til privatpersoner og

En fjernleverbar tjeneste er en tjeneste hvor utføringen av tjenesten ikke kan sies å være knyttet til et bestemt fysisk sted.

andre privatkunder i Norge, er ikke bokføringspliktige etter bokføringsloven. De er likevel pålagt å føre en transaksjonsoversikt som skal være tilstrekkelig detaljert til at skattekontoret kan fastslå at merverdiavgiftsberegningen i omsetningsoppgaven er korrekt. Oversikten skal inneholde dokumentasjonshenvisning, leveringsdato, kundens navn og bostedsadresse, valuta, vederlag inklusive merverdiavgift, hvor beløpet oppgis i norske kroner, og merverdiavgift.

NYTT OM SKATTEFUNN:

Utvidede fradragssrammer og veiledningsteam

1. Utvidede fradragssrammer fra og med kostnadsåret 2015

Fra og med 2015 gjelder følgende fradragssrammer for godkjente SkatteFUNN-prosjekter:

- 15 millioner kroner for kostnader knyttet til egne FoU-aktiviteter eller FoU-aktiviteter utført av kompetansemiljøer som ikke er på SkatteFUNNs liste over godkjente FoU-institusjoner.

- 33 millioner kroner hvor hele beløpet eller beløp fra 15 millioner kroner og oppover er benyttet til kjøp av tjenester fra FoU-institusjoner som er på SkatteFUNNs liste over godkjente FoU-institusjoner.

De nye rammene gjelder også for prosjekter som tidligere har fått godkjenning for 2015. Timesatsen for egne ansatte er 600 kroner (som tidligere). Små og mellomstore bedrifter (SMB) får 20 prosent fradrag, store bedrifter får 18 prosent fradrag.

2. Veiledningsteam

SkatteFUNN-avdelingen har et veiledningsteam som tar imot spørsmål og henvendelser om SkatteFUNN-ordningen. Teamet kan nås på direkte telefon 22 03 75 00, eller e-postadresse: skattefunn@forskningsradet.no. SkatteFUNNs webadresse er www.skattefunn.no.

Ligningen og klageadgang

SELV OM SELVANGIVELSEN KOMMER FERDIG UTFYLT, må skattyter fortsatt kontrollere og formelt sett akseptere selvangivelsen. Deretter fastsettes ligningen og det sendes ut et skatteoppgjør. Fra skatteoppgjøret er sendt fra skattemyndighetene løper en seks ukers klagefrist.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Klagefrist og selve klagen

Klagefristen er seks uker etter at skatteoppgjøret er sendt deg som skattyter. Hvis du trenger ytterligere opplysninger fra skattekontoret for å klage, må du be om disse innen klagefristens utløp. Fra du får nødvendige opplysninger, har du en frist på tre uker til å levere endelig klage. Er selvangivelsen fraveket uten at du har fått et pliktig varsel, er klagefristen tre uker fra du ble klar over endringen, men ikke mer enn tre år etter inntektsåret. Skattekontoret kan unnlate å varsle for endringer som utgjør mindre enn kr 20 000 i brutto formue eller mindre enn kr 1000 i brutto inntekt, eller om det strykes en tilsvarende fradragspost som er strøket ved tidligere ligning.

Klagen kan enkelt sendes inn via Altinn. Klage kan også sendes som post eller e-post til Skattekontoret. Sendes den som post, må den være levert posten innen fristens utløp.

Er klagefristen oversittet, er retten til å få behandlet klagen i utgangspunktet tapt. Klagen kan videre avvises av skattekontoret om den ikke er skriftlig, mangler bestemte påstander eller redegjørelse for de forholdene påstandene bygger på. Alt håp er imidlertid ikke ute. Før en klage avvises, skal skattekontoret gjøre en vurdering ut ifra spørsmålets betydning, skattyters forhold, sakens opplysning og den tiden som er gått. Du kan klage på avvisningsvedtaket.

Er det gått mer enn ett år siden ligningen ble lagt ut (dette er et senere tidspunkt enn skatteoppgjøret), kan klagen ikke tas opp til behandling som

STEVNING: Skal du påklage et endelig vedtak fra Skatteklagenemnda, må du ta ut stevning ved ordinært søksmål.

klagesak. Spørsmålet blir da om ligningen skal tas opp etter reglene om «endring uten klage». De samme momentene som nevnt over skal da vurderes. For denne typen avvisningsvedtak er det ikke klagerett, men du kan anmode Skattedirektoratet om at vedtaket bringes inn for Riksskattememnda.

Klagebehandlingen

Skattekontoret behandler selvangivelsen og fastsetter ligningen. Skattekontoret behandler også klagen. Vedtaket

kan påklages og Skatteklagenemnda fatter endelig vedtak.

Skal du påklage et endelig vedtak fra Skatteklagenemnda, må du ta ut stevning ved ordinært søksmål. Søksmålsfristen på seks måneder løper fra skatteoppgjøret eller endringsvedtak er sendt, selv om du har klaget på ligningen.

Sakskostnader

Endres ligningen til din gunst, skal du også tilkjennes sakskostnader.

Kostnader som dekkes, må være vesentlige (mer enn kr 3000), de skal være pådratt med god grunn og det ville ha vært urimelig om du selv hadde måttet dekke dem.

Kun kostnader som er pådratt for å fremme saken for skatteklagenemnda, kan kreves dekket. Det kan gis helt eller delvis dekning. Kostnader til ordinær ligning eller for klagen til skattekontoret, dekkes ikke.

Skattekravet må betales

Skattekrav må betales uavhengig av om ligningen er påklaget. Om skattekravet ikke blir betalt, påløper forsinkelsesrente (9,25 % pr. 1. januar 2015) og kemneren vil iverksette innfordringstiltak.

Er ordinære klagemuligheter og søksmålsfrister oversittet, kan en siste løsning for å få prøvd ligningen være å bestride tvangsgrunnlaget for utlegg.

Derfor må tilsendt selvangivelse kontrolleres

Mange skattytere slår seg til ro med at opplysningene i den tilsendte selvangivelsen stemmer og kontrollerer derfor ikke spesielt grundig. Først når det foreløpige skatteoppgjøret viser restskatt, gjør de nærmere undersøkelser.

Det kan bli kostbart. Postene i den tilsendte selvangivelsen må heller ses på som et forslag som må kontrolleres. Siden ligningsbehandlingen er en form for masseproduksjon, vil passivitet normalt føre til at forslaget også blir den endelige ligningen. Innholdet bygger på opplysninger som automatisk rapporteres fra interne registre, banker, forsikringselskaper, arbeidsgivere og andre offentlige etater. Opplysningene kan imidlertid være direkte feil og må da korrigeres. Selv om noe ikke fremstår som en klar feil, kan du ved tvil om hvordan et fradrag eller en inntekt skal behandles, likevel fremsette en påstand og endre selvangivelsen. Det er da viktig å redegjøre for standpunktet i opplysningsfeltet i selvangivelsen eller i eget vedlegg.

Vær klar over at opplysninger kan anses som uriktige eller ufullstendige og gi tilleggsskatt uavhengig av om de fremgår av den tilsendte selvangivelsen, den korrigerte selvangivelsen eller i vedlegg.

Skatteoppgjøret

Viser det foreløpig skatteoppgjøret, som følger med selvangivelsen, restskatt, kan rentetillegg på restskatten unngås ved å betale denne ved et såkalt tilleggsskudd innen 31. mai 2015.

Lønnstakere, pensjonister og næringsdrivende vil normalt få endelig skatteoppgjøret i juni. Får man ikke oppgjøret da, sendes det ut fortløpende til oktober. Selskaper omfattes ikke av ordningen med løpende skatteoppgjør og får oppgjør i oktober.

Dødsfall og skatt

VED ET DØDSFALL VIL AVDØDE OPPHØRE å være et eget skattesubjekt fra dødsfallstidspunktet, men vil bli lignet for sin inntekt i dødsåret frem til dødsfallstidspunktet. Deretter vil formue og eventuell inntekt som blir tidfestet etter dødsfallet, bli skattlagt hos dødsbo, arvinger og/eller gjenlevende ektefelle.

Advokat Tom Larsen,
Revisorforeningen

Innsyn i avdødes selvangivelse

Når en person dør, vil adressen automatisk bli fjernet i folkeregisteret. Det vil derfor ikke bli sendt ut selvangivelse. Gjenlevende ektefelle som har overtatt boet i uskifte, vil få tilsendt avdødes selvangivelse ved å kontakte skattekontoret. Andre arvinger og gjenlevende ektefelle som ikke har overtatt boet i uskifte, kan også få innsyn i avdødes selvangivelse, men bare

dersom de har saklige behov for opplysningene.

Etter at det er valgt skifteform vil kun de som representerer boet få innsyn i avdødes selvangivelse og andre ligningsopplysninger.

Ligningen av den avdøde vil tidsmessig bli gjennomført ved den aktuelle ligningsbehandlingen for dødsåret. Det innebærer at skatteoppgjøret for

en lønsmottaker eller pensjonist vil komme om sommeren året etter dødsåret. Dersom avdøde var selvstendig næringsdrivende, vil skatteoppgjøret komme litt senere på året. Når en arving overtar gjelden til avdøde, eller gjenlevende ektefelle overtar hele boet i uskifte, er ikke boet eget skattesubjekt, og man kan ikke kreve forhåndsligning. Forhåndsligning innebærer at man vil få et skatteoppgjør før den ordinære ligningsbehandlingen.

I de tilfellene hvor enearving ikke overtar gjelden til avdøde, eller gjenlevende ikke overtar hele boet i uskifte, vil boet bli et eget skattesubjekt frem til boet avsluttes. Når et dødsbo sluttes, skal det leveres selvangivelse og kreves forhåndsligning. Ved offentlig skifte er det skifteforvalteren som kan kreve forhåndsligning. Ved privat skifte vil det være selvsiktigende arvinger eller testamentsfullbyrder.

Avdødes formue

Avdøde lignes ikke for formue i dødsåret. Eventuell formue som er i behold ved utgangen av dødsåret, blir lignet hos etterfølgeren; gjenlevende ektefelle, enearving eller dødsbo.

Dødsbo og opphør av dødsbo

Så lenge dødsboet består, vil boet bli lignet som eget skattesubjekt. Et dødsbo som ikke er overtatt av gjenlevende ektefelle i uskifte eller enearving, er et eget skattesubjekt fra dødsfallstidspunktet frem til opphørstidspunktet. Ved større og kompliserte dødsbo vil ligning som dødsbo kunne strekke seg over flere år.

I dødsåret skattlegges boet for avdødes og boets samlede inntekt. For senere år skattlegges boet for sin inntekt og formue.

Ved offentlig skifte vil boet anses opphørt når det er sluttet og utloddet. Ved privat skifte anses boet opphørt når de arve- og skifterettslige spørsmålene er avklart. En konsekvens av at boet er opphørt, er at arvingene fra dette tidspunktet skal skattlegges for sin del av formue og inntekt.

Gjenlevende ektefelle overtar boet i uskifte

Hvis ektefelle overtar hele boet i uskifte, oppstår det ikke et dødsbo som er eget skattesubjekt. Gjenlevende vil da bli lignet for sin og avdødes inntekt i dødsåret. Gjenlevende vil kunne kreve særskilt ligning for seg og avdøde. Det innebærer at begge blir lignet for sine inntekter på vanlig måte. Formuen vil

nødvendigvis bli lignet hos gjenlevende ved årets utgang.

I situasjoner hvor avdøde har et skattemessig underskudd, vil gjenlevende ektefelle kunne kreve sambeskatning, som innebærer at vedkommende kan utnytte avdødes fremførbare underskudd. Gjenlevende vil kunne utnytte dette underskuddet uavhengig av om det skriver seg fra underskudd i eller utenfor næring.

Gjenlevende ektefelle overtar ikke i uskifte

Når det er flere arvinger og gjenlevende ikke overtar boet i uskifte, vil boet være eget skattesubjekt. Boet vil i et slikt tilfelle omfatte avdødes særreie og ektefellenes felleseie, inkludert avkastning i den grad midlene ikke er fordelt til gjenlevende og øvrige arvinger ved inntektsårets utgang. Gjenlevende ektefelle lignes for sin inntekt i året.

Enearving overtar ansvaret for gjelden

Hvis det bare er én arving etter avdøde (ingen ektefelle) og arvingen overtar fullt ansvar for avdødes gjeld, vil det ikke oppstå et dødsbo. Som for gjenlevende ektefelle som overtar boet i uskifte, vil arvingen bli lignet for sin og avdødes inntekt i dødsåret, men arvingen kan kreve å få sin inntekt lignet for seg. Formuen vil bli lignet på arvingen ved årets utgang.

Sambeskatning vil kunne være en fordel hvis arvingen har et underskudd i dødsåret. Arvingen vil i så fall kunne avregne sitt underskudd mot avdødes overskudd i dødsåret.

Enearving som ikke overtar ansvaret for gjelden

Hvis enearvingen ikke overtar fullt ansvar for avdødes gjeld, oppstår det et dødsbo som eget skattesubjekt.

Flere arvinger

Hvis det er flere arvinger uten at det er en gjenlevende ektefelle, vil døds-

boet være eget skattesubjekt fra dødsfallet frem til boet sluttes.

Skattepliktige inntekter

Lønn i døds måneden vil være en inntekt som er opptjent av avdøde før dødsfallet, men som tidfestes etter dødsfallet. Denne inntekten vil være skattepliktig for dødsbo, enearving og gjenlevende ektefelle. Imidlertid vil ikke lønnen bli ansett som personinntekt for noen av partene.

Skattefrie inntekter

Også pensjon opptjent i døds måneden skal i prinsippet følge de samme reglene, men i praksis skattlegges ikke pensjonen i døds måneden.

Lønn som utbetales etter dødsfallet og som ikke var opptjent ved dødsfallet, regnes som etterlønn. Etterlønn tilsvarende 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) er skattefri. Pr. 1. mai 2014 utgjør 1,5 G kr 132 555. Etterlønn utover dette beløpet vil være skattepliktig for mottaker.

På samme måte gis det skattefrihet for etterpensjon, pensjon opptjent etter dødsfallsmåneden. Inntil 1,5 ganger G utbetales skattefritt og overskytende beskattes.

Selvangivelse for avdøde

Når gjenlevende ektefelle har overtatt boet i uskifte, har gjenlevende plikt til å levere selvangivelse for avdødes inntekt. I andre tilfeller vil det være bobestyrer, eller selvsiktigende arvinger (herunder enearving) som er ansvarlig for å levere selvangivelsen for avdøde.

Hvis det skal leveres selvangivelse for person som er død, må den leveres på papir. Det er kun når man gjør endringer i den forhåndsutfylte selvangivelsen at det er nødvendig med inn-sending. For pensjonister og lønsmottakere vil man kunne benytte seg av leveringsfritak.

Kilde: Skatteetaten

Aksjeklasser kan gi skattemessige fordeler

AKSJENE I ET SELSKAP HAR I UTGANGSPUNKTET de samme rettighetene, blant annet når det gjelder å stemme på generalforsamlingen og rett til utbytte. Det er imidlertid mulig å ha forskjellige aksjeklasser som har ulike rettigheter i selskapet. Det kan være skattemessig gunstig.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Den såkalte «likhetsgrunnsetningen» er et grunnleggende prinsipp i aksjeloven. Prinsippet innebærer bl.a. at alle aksjer har den samme retten til å stemme på generalforsamlingen og den samme retten til utbytte og andre utdelinger.

Aksje for aksje-prinsippet

Likhetsgrunnsetningen har i mange tilfeller ført til skattemessige utfordringer for aksjonærene. Dette fordi aksjene kan ha ulike inngangsverdier, skjermingsgrunnlag og skattemessig innbetalt kapital. Dette er posisjoner som følger den enkelte aksjen. Hvis det ved en utbytteutdeling f.eks. skal utbetales tidligere innbetalt overkurs og denne overkursen kun er innbetalt på noen av aksjene, innebærer likhetsgrunnsetningen at det bare blir skattefri tilbakebetaling av innbetalt overkurs for den delen av utdelingen som utbetales til aksjene det er innbetalt overkurs på. Resten av utbytteutdelingen skal utbyttebeskattes. Dette gjelder selv om utdelingen ligger innenfor det samlede beløpet aksjonæren har som innbetalt kapital på sine aksjer i selskapet.

Det er alminnelig antatt at aksjonærer fritt kan velge å skjevdele utbytteutdelinger seg imellom. Her går avtalefriheten foran likhetsgrunnsetningen. Slik skjevdeling forutsetter at aksjonærene er enige og at aksjonæren som frasier seg retten til utbytteutdeling, uttrykkelig godkjenner dette. Skattdirektoratet har imidlertid uttalt at en aksjonær ikke kan skjevdele utbytte

mellom aksjer innenfor samme aksjeklasse som han selv eier.¹

FIFU-prinsippet

FIFU-prinsippet er en skatteregel som innebærer at ved realisasjon av aksjer anses de først ervervede aksjene for å være realisert først.² Hvis en aksjonær bare skal realisere noen av aksjene i et selskap, kan han ikke fritt velge å realisere aksjene med høyest inngangsverdi

1 BFU nr. 32/08 og 35/08.

2 Skatteloven § 10-36.

for å få en lavest mulig skattepliktig gevinst. FIFU-prinsippet gjelder innenfor den enkelte aksjeklassen.

Skattemessige konsekvenser av å opprette aksjeklasser

Aksjeloven gir adgang til å ha forskjellige aksjeklasser i selskapet. Det som skiller aksjeklassene fra hverandre, er at de har ulike rettigheter i selskapet. Det kan være ulike organisatoriske rettigheter, f.eks. ulik stemmerett på general-

forsamlingen, eller ulike økonomiske rettigheter, f.eks. ulik rett til utbytte eller rett til utdelinger ved likvidasjon. Det må fremgå av vedtektene hva som skiller de enkelte aksjeklassene.

Det er adgang til å omgjøre aksjene i et eksisterende aksjeselskap til ulike aksjeklasser. Det er langvarig praksis for at slik endring av aksjeklasser ikke regnes som skattepliktig realisasjon.³

Skattedirektoratet kom i 2012 med en uttalelse om opprettelse av nye aksjeklasser og forholdet til FIFU-prinsippet og skjermingsmetoden.⁴ Uttalelsen er overraskende liberal og uten forbehold når det gjelder de skattemessige virkningene av å opprette aksjeklasser.

Skatteloven regulerer ikke spørsmålet om hvilke aksjer som skal legges til de enkelte nye aksjeklassene. I uttalelsen skriver Skattedirektoratet at det må være valgfrihet slik at skattyter fritt kan velge hvilke aksjer som skal legges til de enkelte nye aksjeklassene. På denne måten kan skattyter senere ta ut innbetalt kapital skattefritt ved å dele ut utbytte kun til en aksjeklasse med høy innbetalt kapital. Skattyter kan også velge å selge aksjer i aksjeklassen med høye inngangsverdier først, selv om disse er ervervet på et senere tidspunkt enn aksjer i en annen aksjeklasse med lav inngangsverdi.

En aksjeklasse kan når som helst

3 Jf. Finansdepartementets uttalelse inntatt i Utv. 1999 side 1834 og BFU 57/02.

4 Prinsipputtalelse publisert 30.3.2012.

omgjøres til en annen aksjeklasse, selv om dette utelukkende er skattemessig motivert. I en bindende forhåndsuttalelse fra 2013⁵ ønsket en skattyter å omgjøre 50 A-aksjer (aksjer med fortrinnsrett til utbytte) til B-aksjer og samtidig omgjøre 51 B-aksjer (aksjer med begrenset utbytte- og stemmerett) til A-aksjer. Innbetalt kapital på A-aksjene var tømt gjennom utbytteutdelinger, og skattyter ønsket å starte tilbakebetaling av innbetalt kapital på de øvrige aksjene gjennom utbytteutdelinger etter at disse var omgjort til A-aksjer med full utbytterett. Skattedirektoratet mente at dette kunne gjøres uten skattemessige konsekvenser.

Hva må skille aksjeklassene?

Det er ingen regel for hva som skal til av forskjeller i organisatoriske eller økonomiske rettigheter for at det kan opprettes en egen aksjeklasse for en eller flere av aksjene. Det er vanligst å regulere stemmeretten eller retten til utbytte, men det er ikke noe i veien for å knytte aksjeklassen til regulering av andre rettigheter, f.eks. at en aksjeklasse skal ha rett til høyere utdeling ved kapitalnedsettelse eller at visse aksjer ikke skal ha rett til å tegne aksjer ved en eventuell nyemisjon.

Dersom hensikten med å opprette nye aksjeklasser er å skjevdele utbytteutdelinger til aksjer som har en høyere innbetalt kapital enn de øvrige aksjene,

5 BFU 24/13.

bør en slik fortrinnsrett til utbytte fremgå av beskrivelsen av aksjeklassen i vedtektene. Fremgår ikke dette, har alle aksjene i utgangspunktet lik rett til utbytte. Aksjonæren kan da risikere at skattemyndighetene likevel fordeler utbytte likt på aksjene ved beskatningen slik at det blir utbyttebeskatning på den delen av utdelingen som tilfaller aksjene med lav innbetalt kapital.

Hvordan opprette aksjeklasser?

Å opprette nye aksjeklasser gjøres ved at generalforsamlingen vedtar en endring av vedtektene i selskapet der en del av aksjene i selskapet overføres til en eller flere nye aksjeklasser. Det må fremgå av vedtektene hva som skiller de enkelte aksjeklassene, og aksjenes samlede pålydende innen hver klasse.⁶

Endring av vedtektene må vedtas med 2/3 flertall, med mindre det er fastsatt strengere flertallskrav i vedtektene. Dersom vedtektsendringen innebærer at rettighetene til tidligere likestilte aksjer blir endret, kreves det dessuten enstemmighet blant de som blir berørt av vedtektsendringen.⁷

Endring av vedtektene i selskapet meldes ikke til Foretaksregisteret, men i aksjeeierboken skal det oppgis hvilke aksjer som tilhører den enkelte aksjeklassen.⁸ De enkelte aksjene skal være nummerert i aksjeeierboken.

6 Jf. aksjeloven § 4-1 første ledd.

7 Jf. aksjeloven § 5-18 og § 5-20.

8 Jf. aksjeloven § 4-5.

styreplan.no

"Styrearbeidet er krevende i en SMB og hos oss er det daglig leder som gjør all jobben med saksforberedelse, dokumentasjon, innkalling og referat. Da jeg ble klar over at noen hadde laget et slikt program, bestilte jeg det per omgående."

For styresekretær: Prosessverktøy

Automatisk agenda, innkalling, møtedokument, protokoll, arkiv, m.m.

For styret: Styreportal eller Møtedokument

På nett med PC/Mac, iPad - med kommentarer på saker og dokumenter

Enklere styrearbeid
profesjonelt styrearbeid

Skal du kjøpe en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt eller planlegger generasjonsskifte?

Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Intern revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap-/økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning, personbeskatning og merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

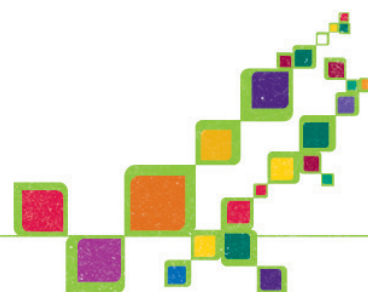
Transaksjonsstøtte

- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Finansiell due diligence
- Verdsettelse
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire

* For noen av tjenestene er det uavhengighetsregler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Oslo

Grant Thornton Revisjon AS
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 20 04 10

e-post: oslo@no.gt.com

Oslo

Grant Thornton Consulting AS
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 20 04 10

e-post: consulting@no.gt.com

Oslo

Grant Thornton Law advokatfirma DA
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 60 28 00

e-post: gtlaw@no.gt.com

Trondheim

Grant Thornton Revisjon AS
Vestre Rosten 81
N-7075 Tiller

Tlf. 73 10 24 10

Faks. 72 89 65 09

e-post: trondheim@no.gt.com

Oslo

Grant Thornton Management Consulting AS
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 20 04 10

e-post: oslo@no.gt.com